

Broedvogelonderzoek Pastoorsweiher en omgeving 2005

KRAAIEND FOTO: ROGER WILMHURST / FN

**VOGELWERKGROEP
I.V.N. BERGEIJK/EERSEL
REGIO BRABANT ZUID-OOST**

Oktober 2005

Inhoud

- 1. Werkwijze**
 - 1.1 Bezoek data en tijden**
- 2 Gebiedsbeschrijving**
 - 2.1 Ligging**
 - 2.2 Vegetatie**
- 3 Territoria**
 - 3.1 Aantal vastgestelde territoria**
- 4 Soort bespreking**
 - 4.1 Broedvogels**
- 5 Conclusie**
 - 5.1 Vogeldichtheden**
 - 5.2 Beheersadviezen**
 - 5.3 Samenvatting**

BROEDVOGEL ONDERZOEK DE PASTOORSWEIJER EN OMGEVING

Het onderzochte gebied is door de vogelwerkgroep een keer eerder op broedvogels onderzocht namelijk in 1998

Aan dit onderzoek hebben de navolgende personen hun medewerking verleend.

- Paul Brom
- Wout Couwenberg
- Ben Geraerts
- Fred van Hoof
- Dinie Jongejan
- Tinus Jongejan
- Hans van Nunen
- Albert van Otten
- Frank van Riemsdijk
- Koos Slenders
- Frans Tops

1. Werkwijze

Voor de kartering is de B.M.P. methode gebruikt. Dit is een uitgebreide territoriumkartering volgens de handleiding: SOVON BROEDVOGEL MONITORING PROJECT (uitgave 1996) Als belangrijkste territorium indicerende waarneming kunnen zang en balts worden genoemd. De inventarisatie is te voet met twee of meer personen uitgevoerd. Het is een redelijk goed te belopen wandelgebied dat op wegen en paden voor iedereen toegankelijk is. Er is een avond bezoek geweest voor het karteren van de bosuil, met als hulpmiddel een c.d. speler voor het afdraaien van het bosuilen geluid. En er is een avond bezoek geweest om vooral merels en roodborsten goed te inventariseren.

Voor het inventariseren van de Kleine Karekiet is er een extra bezoek geweest.

1.1 Bezoekdata en tijden

1.	24 jan.	19.30 u – 20.30 u	(telling Bosuil)
2.	26 mrt.	07.00 u – 08.45 u	
3.	2 apr.	07.00 u – 09.00 u	
4.	16 apr.	06.00 u – 08.15 u	
5.	23 apr.	06.00 u – 08.00 u	
6.	6 mei	06.00 u – 08.15 u	
7.	10 mei	20.00 u – 21.30 u	avond bezoek
8.	21 mei	05.45 u – 08.00 u	
9.	4 jun	05.30 u – 07.30 u	

Namens de vogelwerkgroep van het I.V.N. Bergeijk / Eersel.

Oktober 2005

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Ligging

Het geïnventariseerd gebied bevindt zich in het zuidoosten van Noord-Brabant in de gemeenten Bergeijk en is gelegen in atlasblokken 57- 23 en 57 - 24 en in de kilometerhokken 35-45 en 31-41 (zie bijlage 1).

De oppervlakte van het gebied bedraagt ca.70 ha.

Het gebied de Pastoorsweijs is in eigendom van Natuurmonumenten en de rest, van de gemeente Bergeijk, uitgezonderd de boerderij met erf in het noordwesten en het woonhuis met erf in het zuiden.

In het zuiden en het oosten van het gebied stroomt de Beekloop, waar voor de sluis in het zuiden water wordt afgetakt, die de drie vijvers (Pastoorsweijs) van water voorzien.

Aan de westzijde wordt het gebied begrenst door de verbindingsweg Bergeijk- Belgische grens (Burg. Aartslaan). In het noordwesten grenst het gebied aan een onverharde weg, met daarlangs een verhard fietspad.

In het midden van het gebied stroomt in een gegraven sloot het water van zuidwest naar noordoost. Deze sloot (Keunensloop) werd in de 19 eeuw gegraven als afvoersloot van de watering in België.

2.2 Vegetatie

De Pastoorsweijs bestaat uit drie vijvers, met een flinke rietkraag rond elke vijver.

Deze vijvers zijn onderling gescheiden door een dijk van enkele meters breed en zijn begroeit met wilgenstruiken en riet, met als onderbegroeiing grassen. (zie bijlage 2)

De begroeiing tussen de vijvers en de Beekloop bestaat uit wilg, els, vlier en berk, als onderbegroeiing kunnen varen, brandnetel, braam en grassen genoemd worden.

Aan de zuidzijde van het gebied, langs de Beekloop staat een rij populieren, met als onderbegroeiing braam en brandnetel.

In het noorden van het geïnventariseerd gebied, waar Keunensloop en Beekloop bij elkaar komen, is een gemengd bos aanwezig met als opslag zomereik, berk en wilg.

Als onderbegroeiing kunnen braam, varen en grassen aangemerkt worden.

De scheiding tussen de laag gelegen vijvers en het hoger gelegen gedeelte is een strook gemengd loofbos met als onderbegroeiing grassen.

In het hoger gelegen gedeelte is de bovenbegroeiing hoofdzakelijk grove den met enkele percelen larix, weymoutden en douglasspar. Als onderbegroeiing bochtige smeie en andere grassen. In het noordwesten is een perceel met grove den, waar met boomplantdag zomer, wintereik en hemlockspar aangeplant is.

3 Territoria

3.1 Aantal vastgestelde territoria

Kaart	Soort	Aantal	Kaart	Soort	Aantal
1	Fuut	3	26	Zwarte Roodstaart	1
2	Knobbelzwaan	1	27	Gekraagde Roodstaart	2
3	Grauwe Gans	1	28	Merel	18
4	Nijlgans	1	29	Zanglijster	2
5	Krakeend	1	30	Kleine Karekiet	42
6	Wilde Eend	4	31	Spotvogel	1
7	Sperwer	1	32	Tuinfluit	6
8	Buizerd	1	33	Zwartkop	16
9	Fazant	2	34	Tjiftjaf	18
10	Waterhoen	2	35	Fitis	14
11	Meerkoet	3	36	Goudhaan	16
12	Houtsnip	1	37	Bonte Vliegenvanger	1
13	Holeduif	3	38	Staartmees	5
14	Houtduif	12	39	Matkopmees	7
15	Turkse Tortel	3	40	Kuifmees	11
16	Koekoek	1	41	Zwarte Mees	6
17	Bosuil	1	42	Pimpelmees	6
18	IJsvogel	1	43	Koolmees	20
19	Groene Specht	1	44	Boomkruiper	6
20	Zwarte Specht	1	45	Gaai	2
21	Grote Bonte Specht	8	46	Kauw	2
22	Bompeier	4	47	Zwarte Kraai	5
23	Winterkoning	28	48	Spreeuw	4
24	Heggenmus	9	49	Huisvlieg	1
25	Roodborst	27	50	Vink	30

In totaal zijn 362 territoria vastgesteld. Op 50 soortkaarten zijn deze territoria aangegeven

4 Soortbespreking

4.1 Broedvogels

Gekraagde Roodstaart

Broedt in open oude loofbossen en gemengde bossen, parken en boomgaarden. Zit vaak in bomen en vliegt vanaf zijn zitpost naar de grond om insecten op te jagen en te vangen. Deze soort is van 1 naar 2 territoria toegenomen.

IJsvogel

Deze bijzondere vogel broedt langs beken en niet zo snel stromende rivieren met steile oevers. Aangezien er door dit gebied enkele sloten en een Beek stroomt, heeft er een paartje van deze soort ook hier een broedplaats gevonden.

Bonte Vliegenvanger

Deze vogel komt voor in oud loofbos en opgaand gemengd bos met natuurlijke holten. Oorspronkelijk afkomstig uit Midden en Noord-Europa en Groot-Brittannië en heeft zich gedurende de eerste helft van de 20ste eeuw in Zuidwestelijke richting uitgebreid.

De soort overwintert in Noordwest-Afrika naar het zuiden tot in Tanzania.

Ook in het onderzochte gebied is er dit jaar voor het eerst een territoria vastgesteld.

Sperwer

Komt in Nederland voor als jaarvogel, vooral in open bossen, maar ook in oudere parken en landgoederen. Aantal broedparen in Nederland 2500-3000.

In het gebied van De Pastoorsweijer is er een broedpaar geteld.

Nijlgans

De Nijlgans is verwant aan de Bergeend en het zijn eigenlijk geen echte Ganzen.

Oorspronkelijk komen ze uit Afrika, ten zuiden van de Sahara en het Nijldal, noordelijk tot Zuid-Egypte. Sinds de 17de eeuw in Europa als siervogel.

Ze broeden al vanaf half januari tot eind juni en gemiddeld brengen de succesvolle paren ruim vijf jongen groot. In Nederland standvogel.

Een kweker in Woensdrecht heeft jarenlang Nijlganzen gekweekt en ze los laten vliegen, zodat daar een deel van de in Nederland voorkomende Nijlganzen zijn oorsprong zal hebben gehad. Nu zijn er meer dan 1000 broedparen in Nederland.

Ook hier werd er een territoria vastgesteld.

Spotvogel

De voorkeur van de Spotvogel gaat uit naar halfopen gebieden met jong loofhout en bosjes die niet al te dicht zijn begroeid. Hoewel de voorkeur ook uitgaat naar gebieden die wat vochtig zijn. Het broedgebied is uitgestrekt over West-Europa en in Oostelijke richting ver achter het Oeralgebergte. Het noorden en zuiden van Europa vallen buiten het broedareaal en opmerkelijk is dat de soort ook op de Britse eilanden ontbreekt als broedvogel.

In Nederland zijn tussen de 35000 en 55000 broedparen, waarvan een paar in het onderzochte gebied.

5 Conclusie

5.1 Vogeldichtheden

Het geïnventariseerd gebied De Pastoorsweijer heeft een broedvogeldichtheid van 5,1 paren/ha. Dit is ten opzichte van 1998 een vermeerdering van 1 paar/ha. Maar 3 soorten minder dan in 1998. De navolgende vogels zijn uit het gebied verdwenen; Roerdomp, Mandarijneend, Ransuil, Kleine Bonte Specht, Boomleeuwerik, Blauwborst, Grote Lijster, Grasmus, Vuurgoudhaan, Geelgors en Rietgors.

Nieuw in het gebied zijn Knobbelzwaan, Grauwe Gans, Nijlgans, Krakeend, Houtsnip, Turkse Tortel, IJsvogel en Bonte Vliegenvanger.

De grootste vogeldichtheid wordt bereikt in het gemengd loofbos met een goed ontwikkelende struiklaag aan beide zijden van de Pastoorsweijer en de Beekloop. In dit gebied komen o.a. de volgende vogelsoorten voor: Winterkoning, Heggemus, Roodborst, Merel, Zanglijster, Tuinfluiter, Zwartkop, Tjiftjaf en Gekraagde Roodstaart. Een heel ander soort broedvogels, zoals Zwarte Mees, Kuifmees, Houtduif, Zwarte Specht, Goudhaan en Boompieper, hebben hun territoria in naaldbossen.

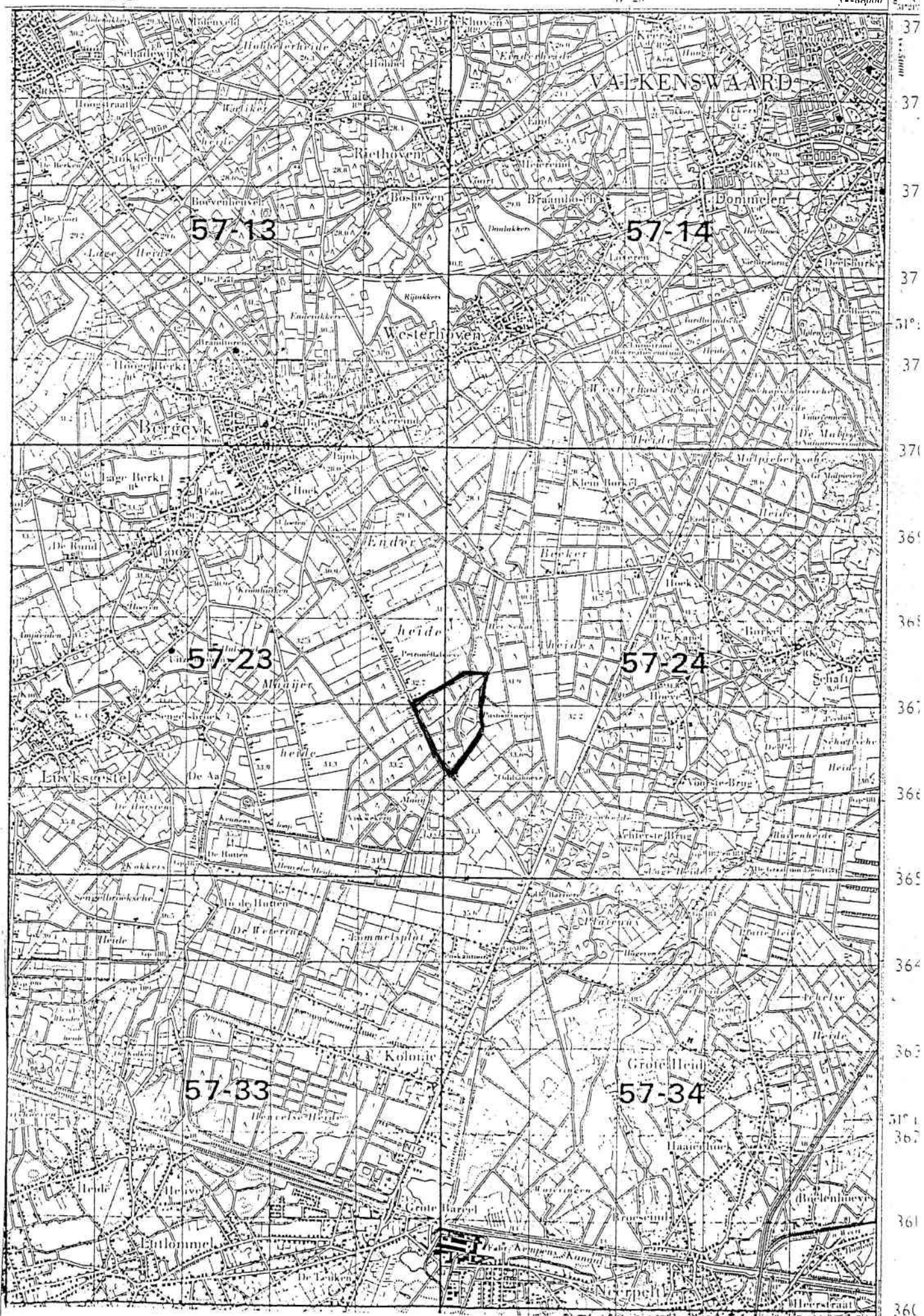
5.2 Beheeradviezen

Het gebied de Pastoorsweijer en met name de dijken tussen de vijvers en het gebied ten oosten van de vijvers, mocht naar ons oordeel best wat meer open gebied worden. Door het kappen van de te hoge bomen en het maaien op de dijken ontstaat er een foerageergebied voor diversen vogels zoals de Roerdomp, Blauwborst en Rietgors en kunnen er struweelvogels hun nestplaats vinden, dit gebied zou zich uitstekende moeten lenen voor genoemde vogelsoorten.

5.3 Samenvatting

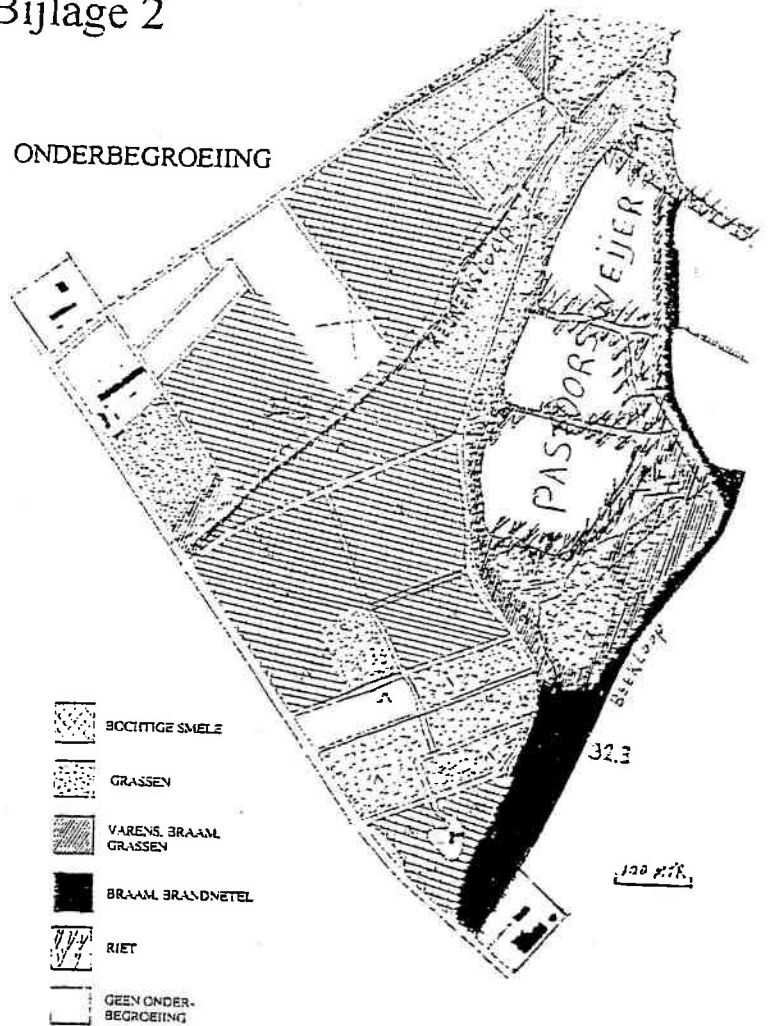
Het gebied De Pastoorsweijer is in het voorjaar 2005 door de vogelwerkgroep I.V.N. Bergeijk/Eersel gekarteerd. Voor deze kartering is de B.M.P.methode toegepast. Het terrein heeft een oppervlakte van ongeveer 70 ha. In het gebied zijn 50 soorten broedvogels vastgesteld.

Hiervan staat de Groene Specht en de IJsvogel op de rode lijst van bedreigde vogelsoorten en de Grauwe Gans op de blauwe lijst. Alle soorten van de blauwe lijst zijn opgenomen vanwege het internationale belang dat Nederland voor deze soorten heeft.

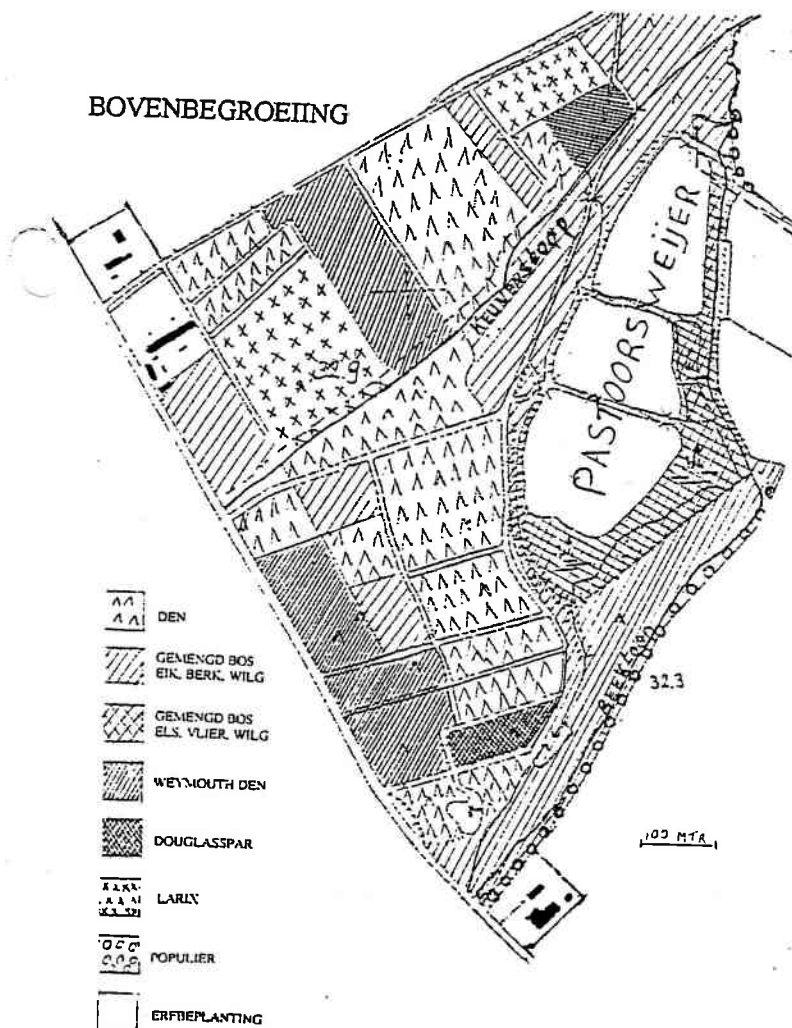
$$V = -kH(O)(t)$$

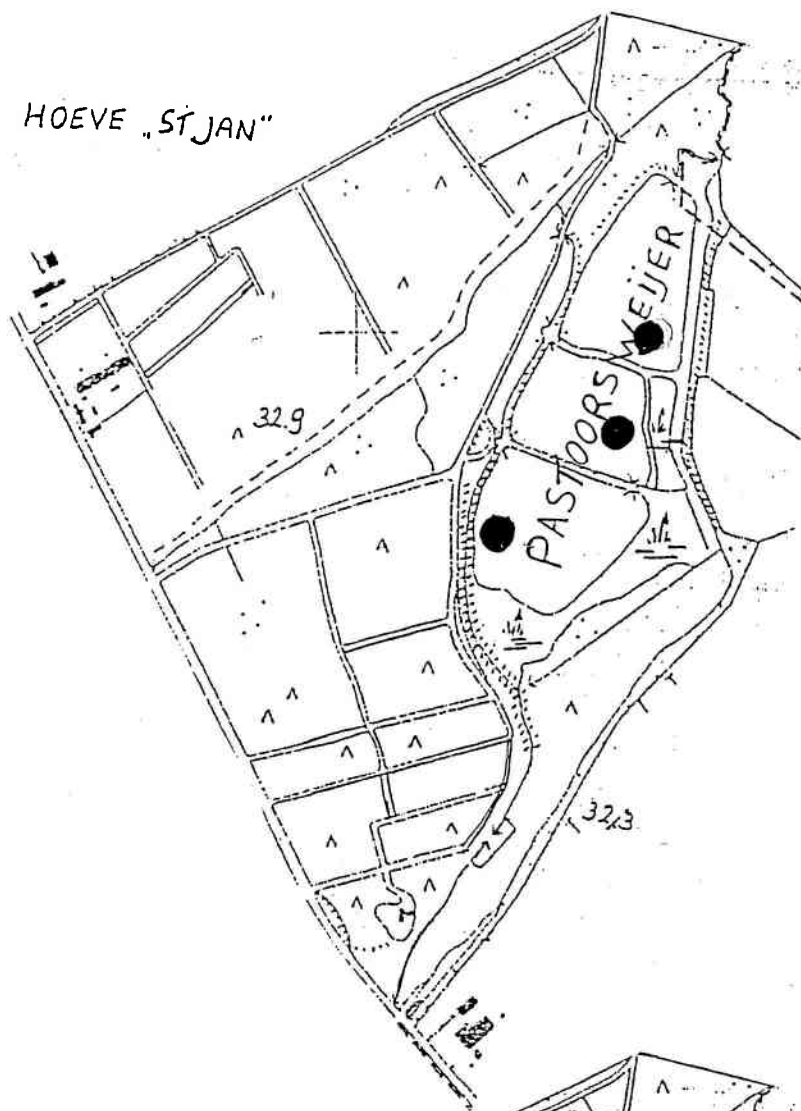
Bijlage 2

ONDERBEGROEIING

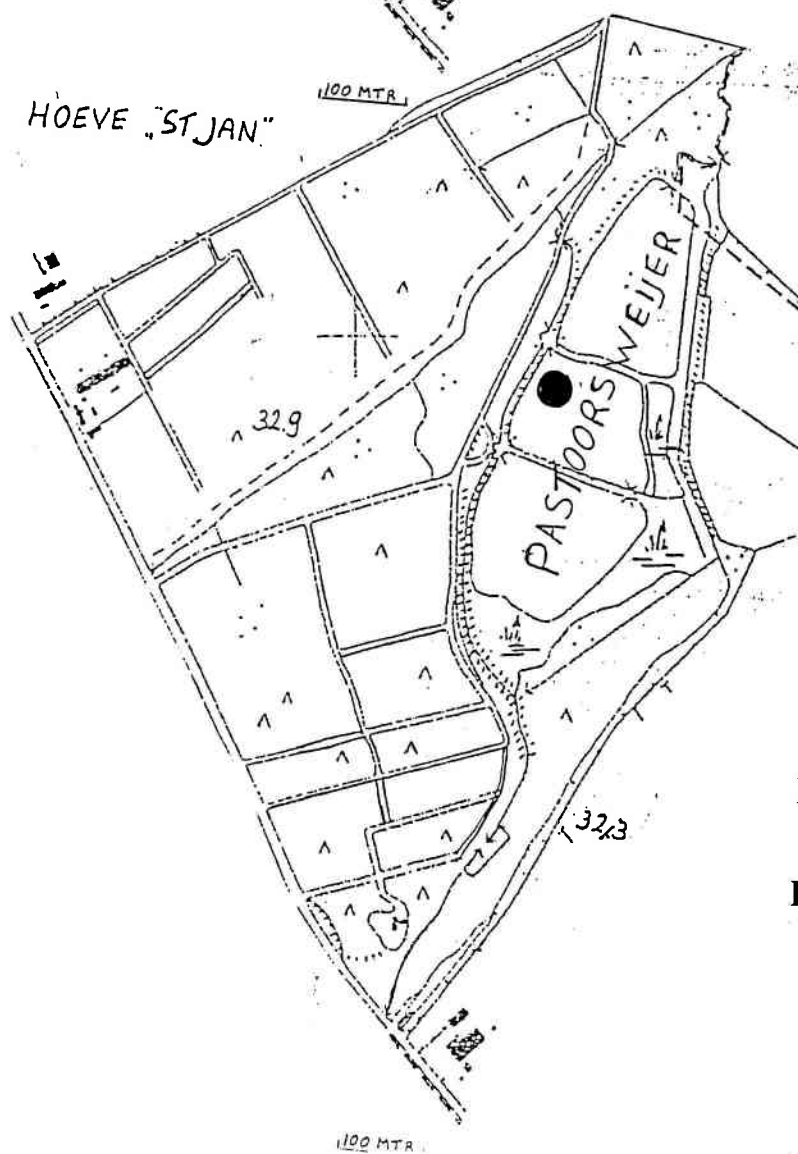
BOVENBEGROEIING

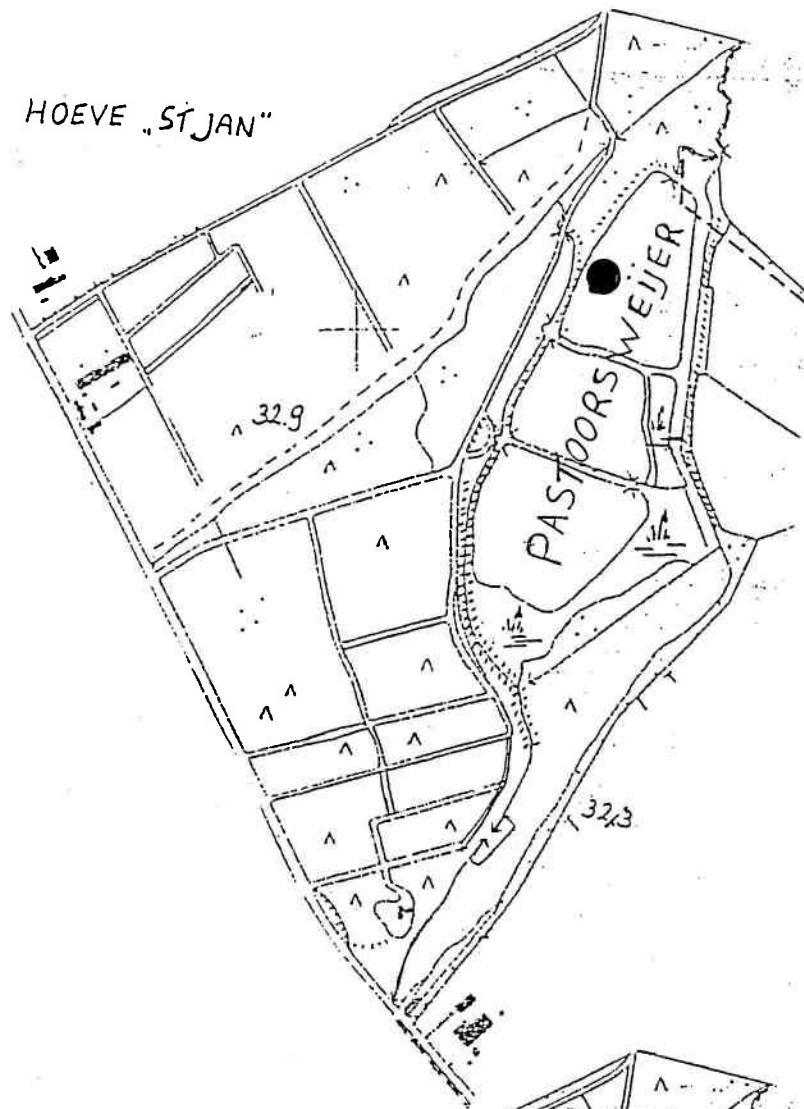
Kaart 1

Fuut 3

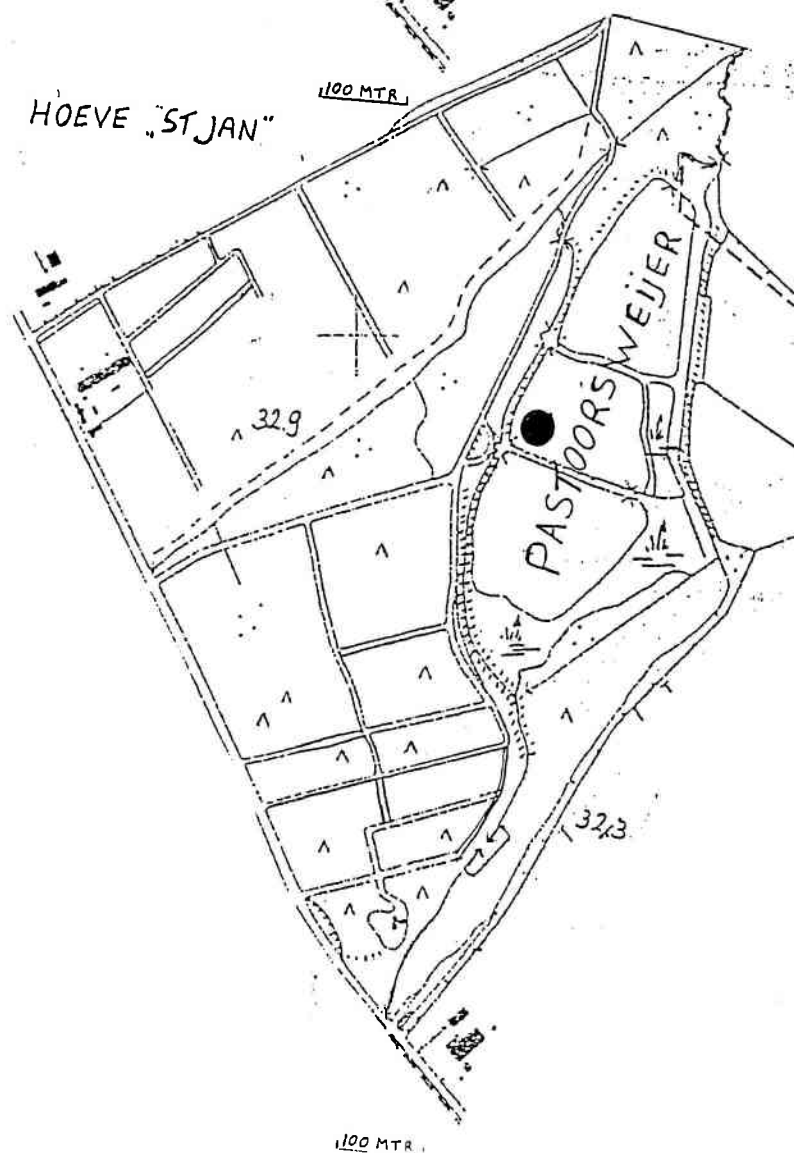
Kaart 2

Knobbelzwaan 1

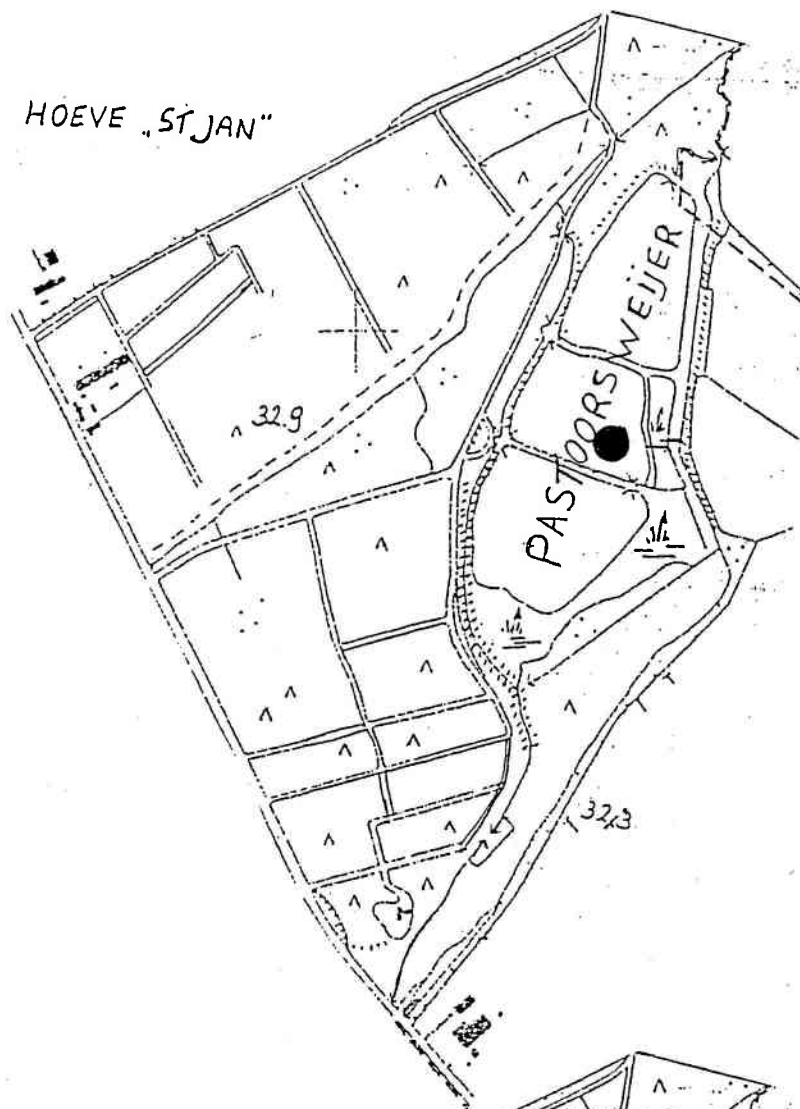
Kaart 3

Grauwe Gans 1

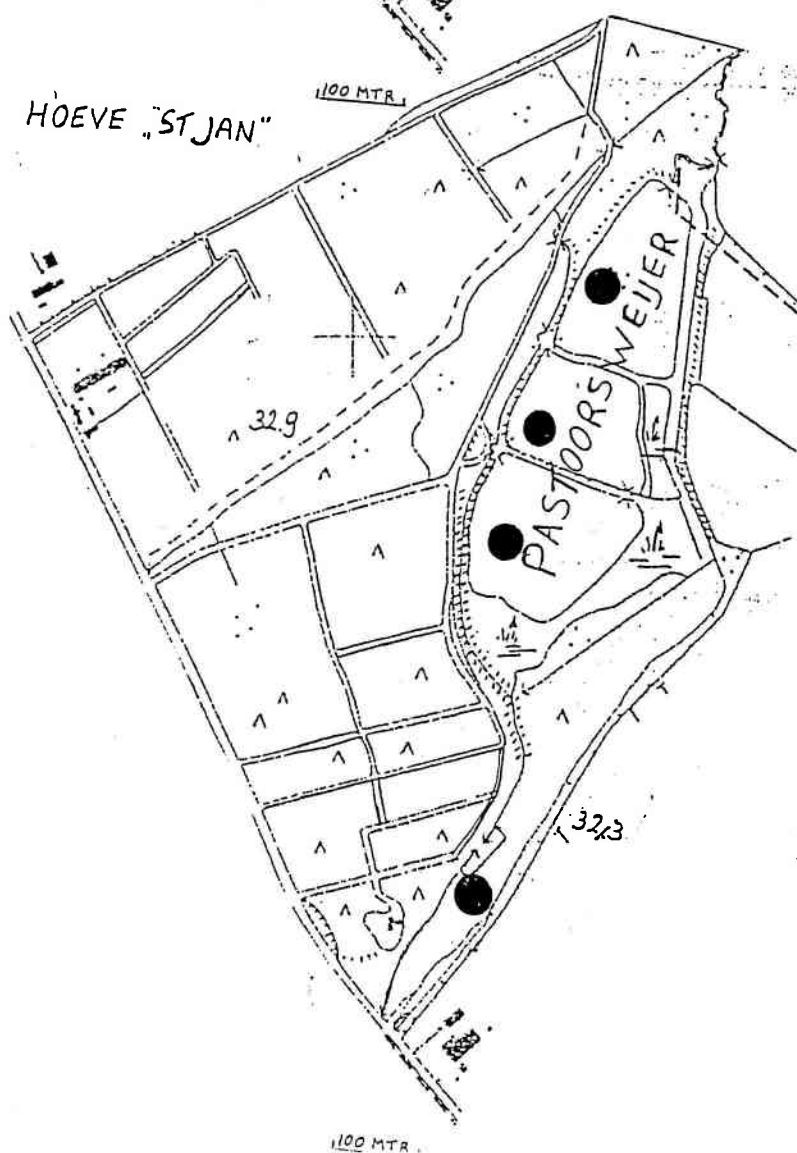
Kaart 4

Nijlgans 1

Kaart 5

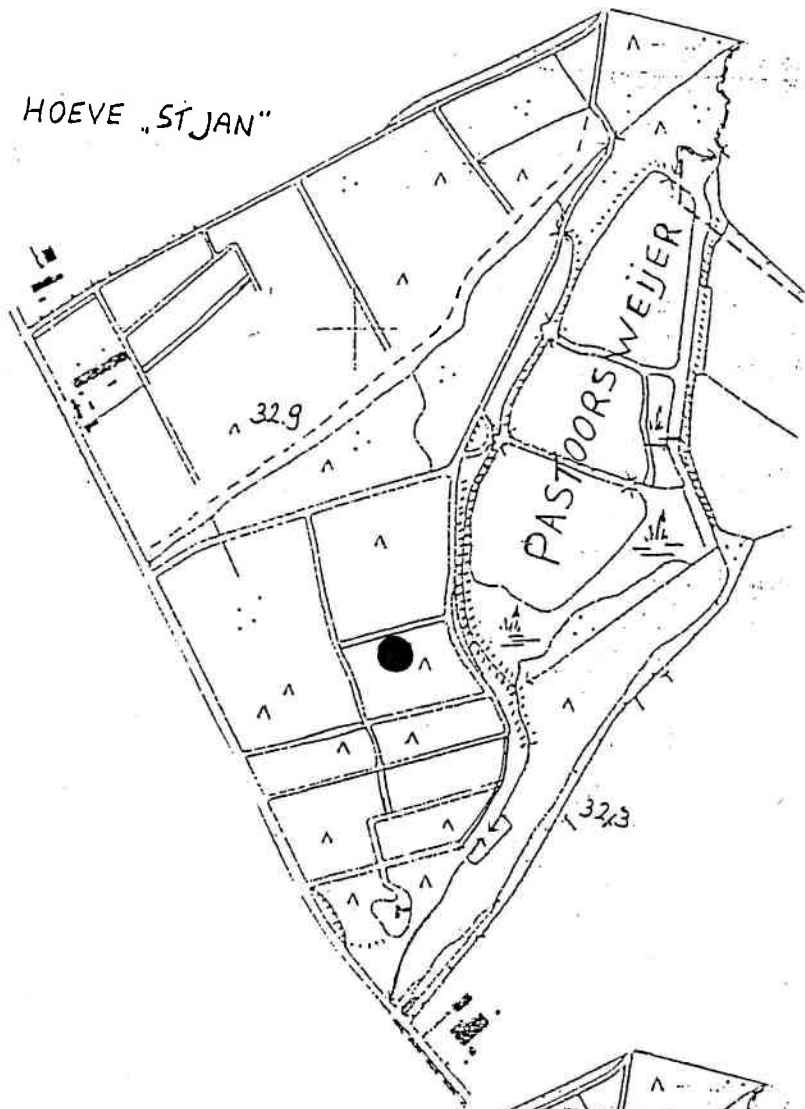
Krakeend 1

Kaart 6

Wilde Eend 4

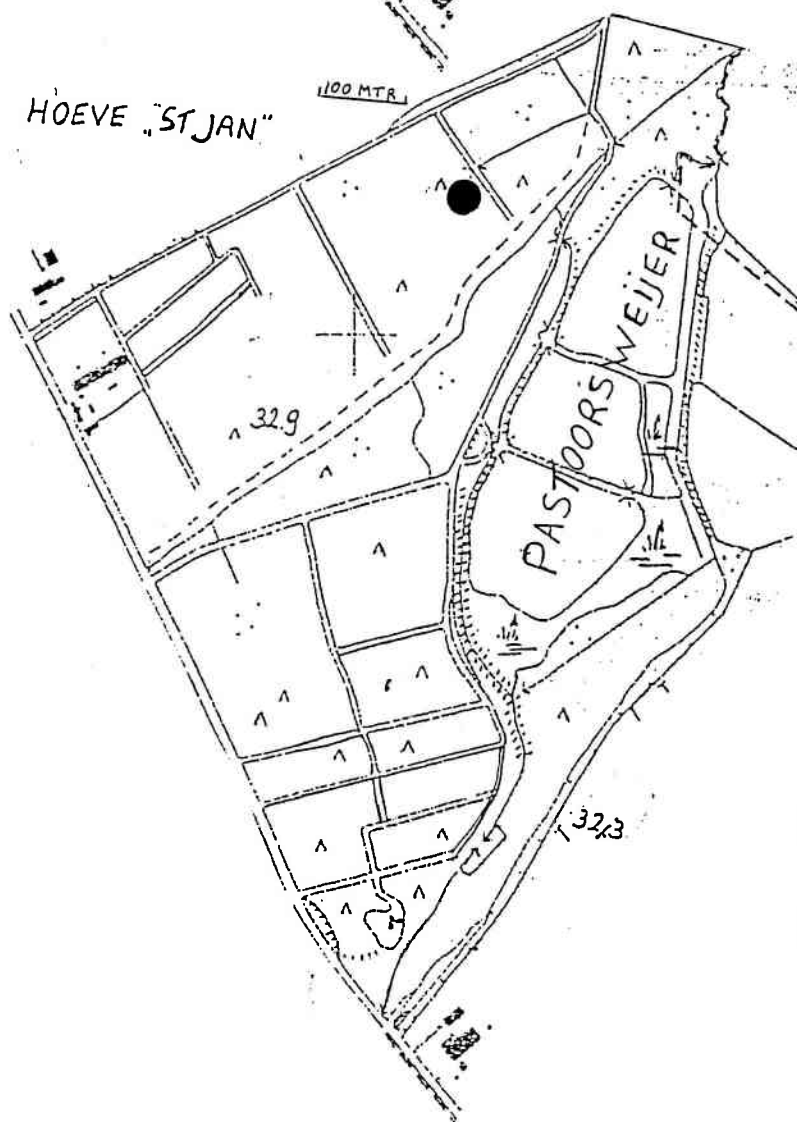
HOEVE „ST JAN“

Kaart 7

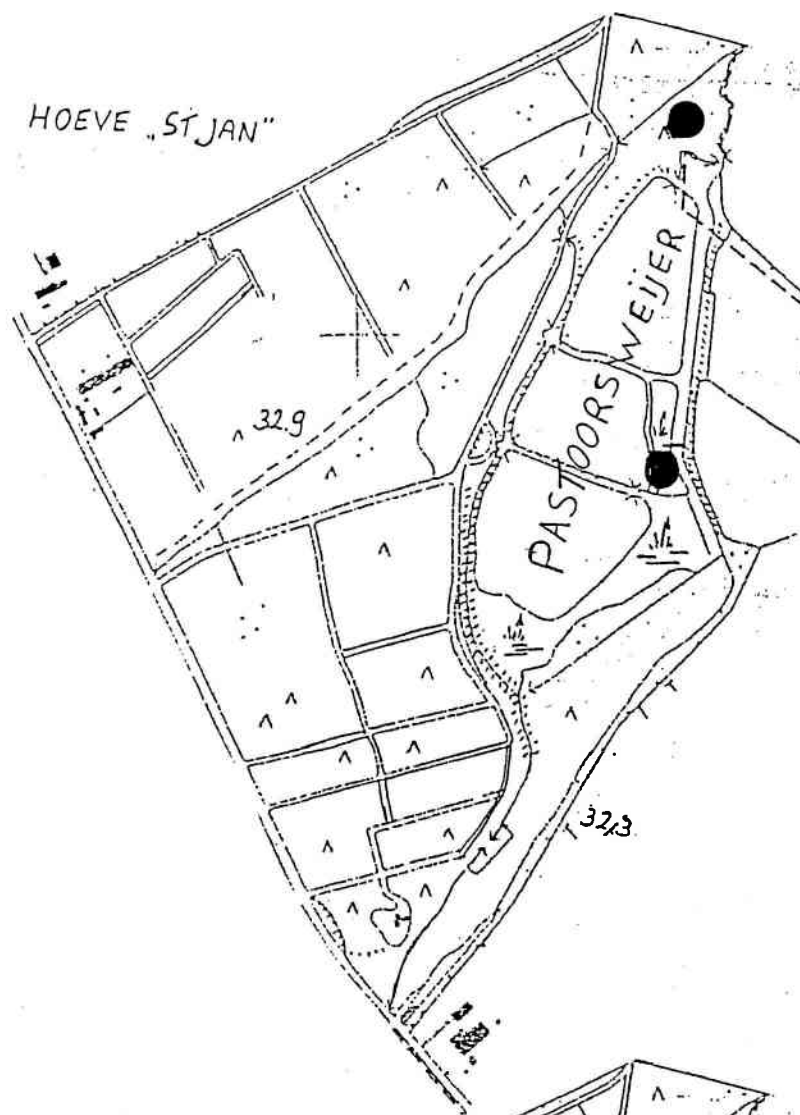
Sperwer 1

HOEVE „ST JAN“

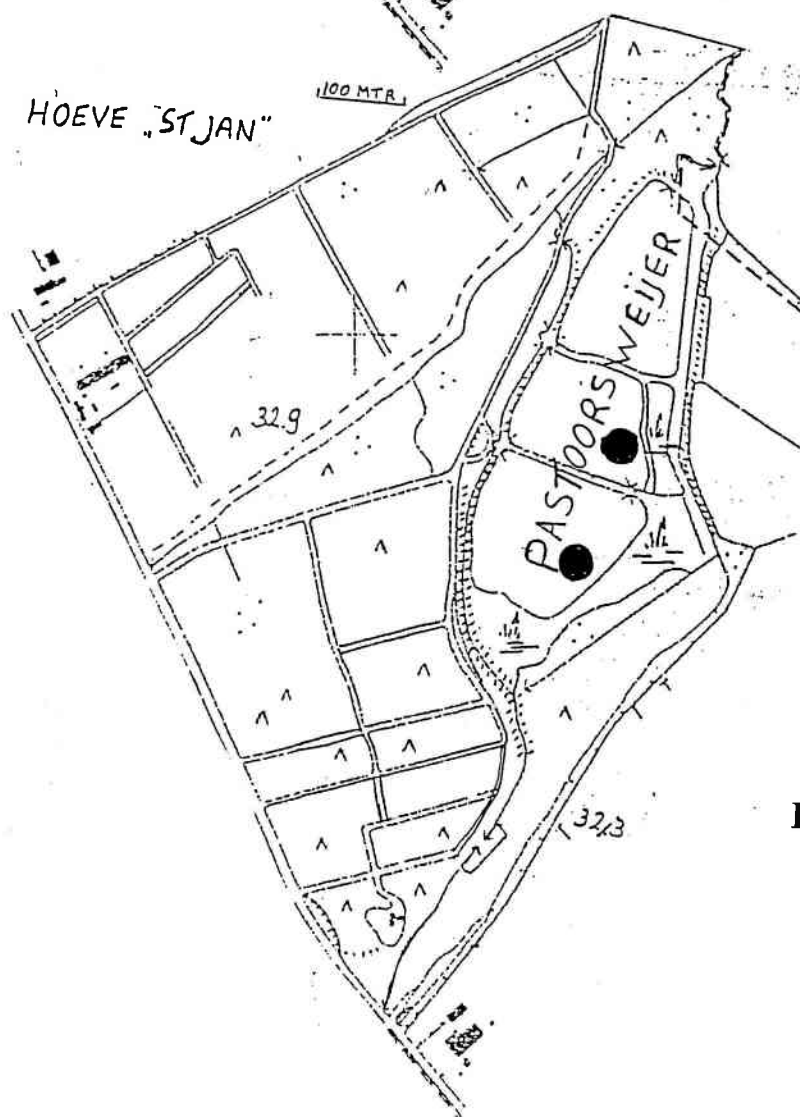
Kaart 8

Buizerd 1

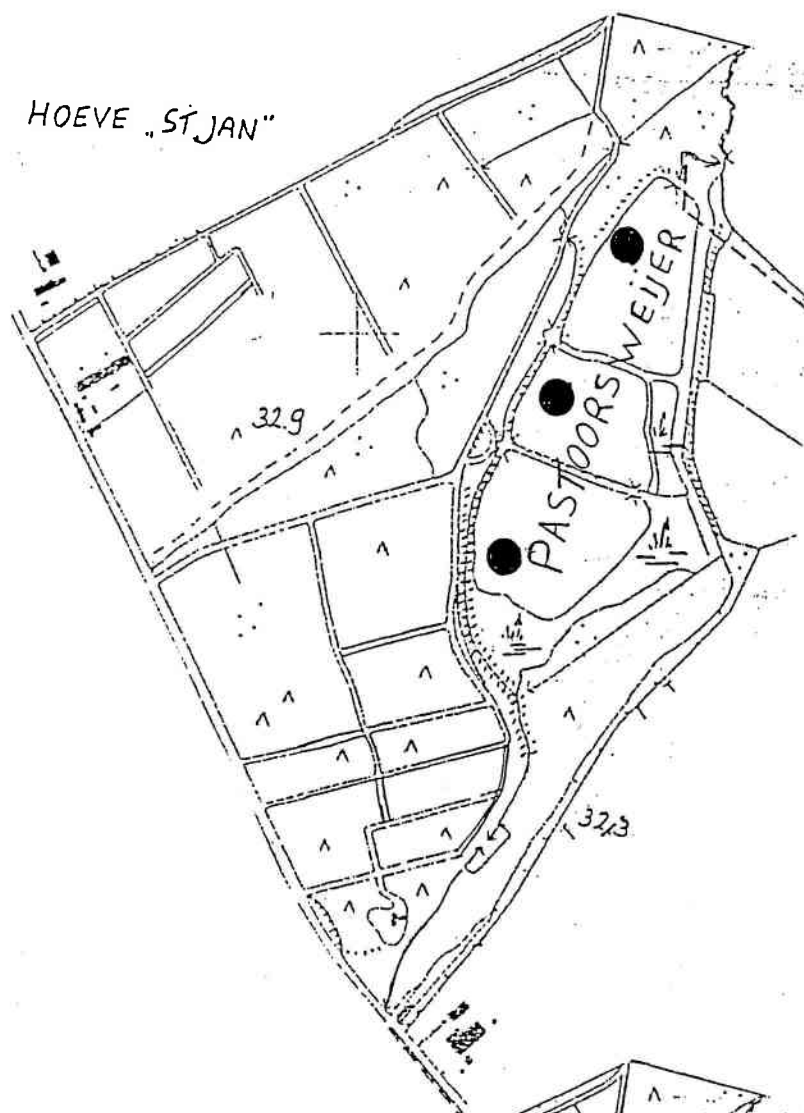
Kaart 9

Fazant 2

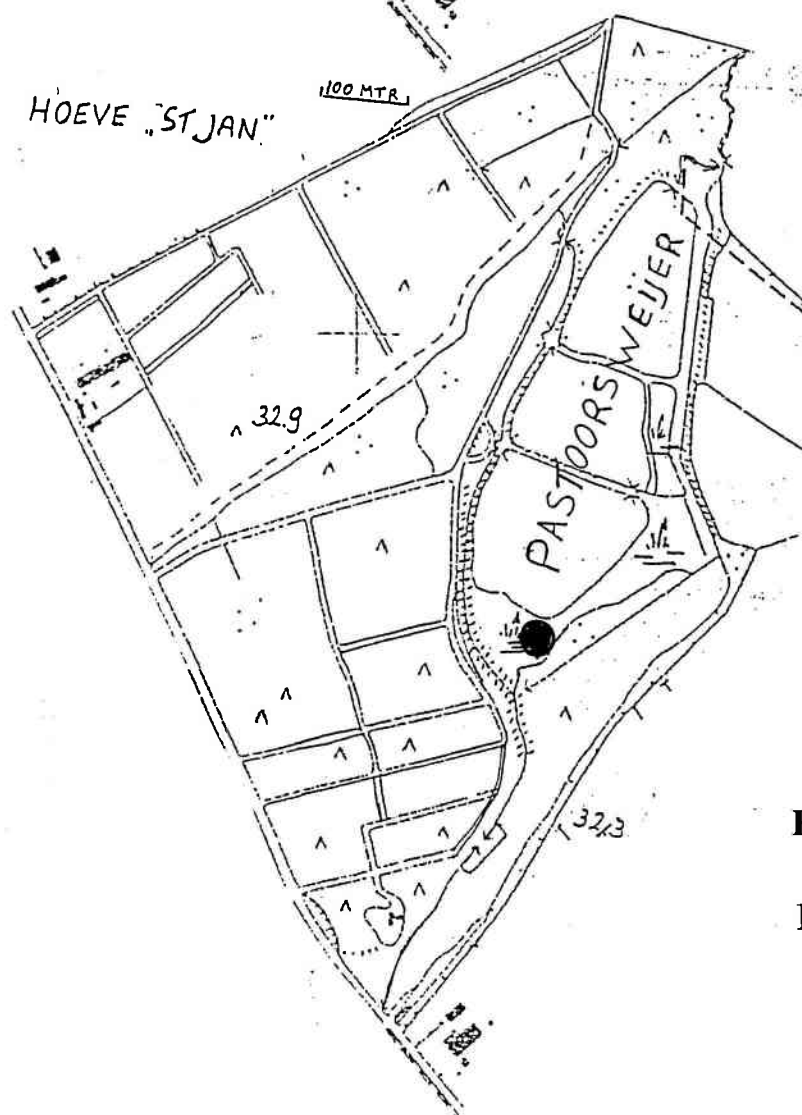
Kaart 10

Waterhoen 2

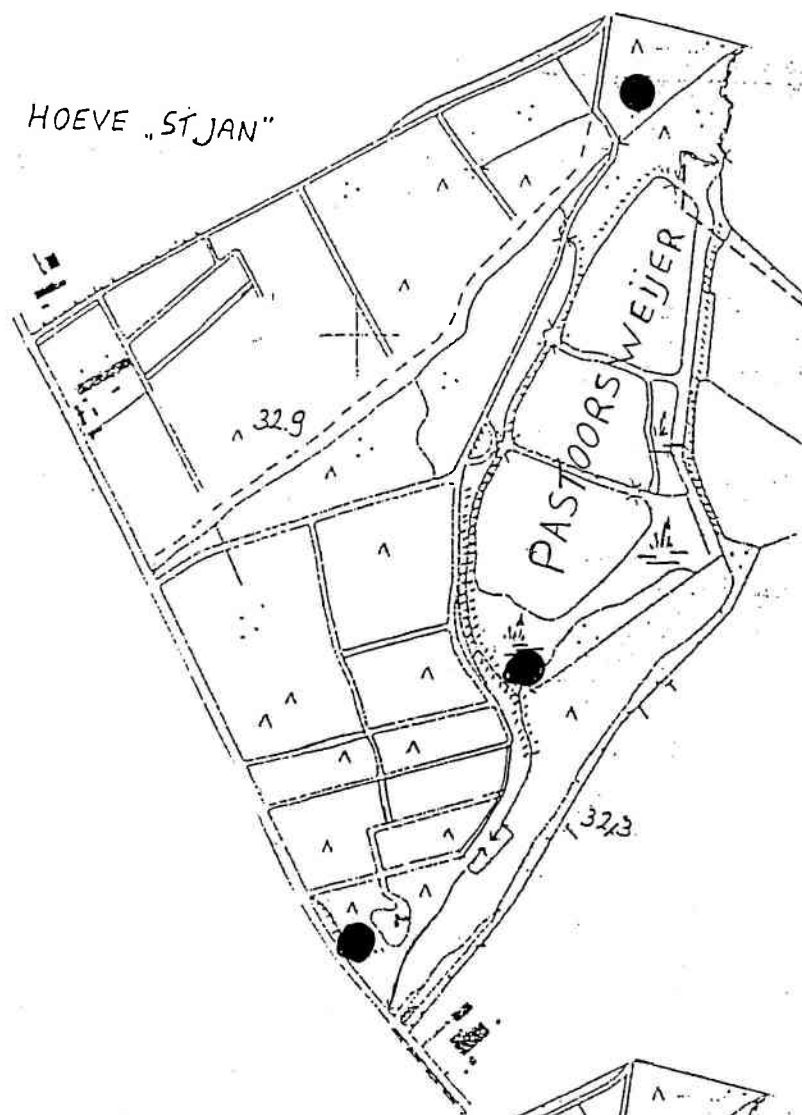
Kaart 11

Meerkoet 3

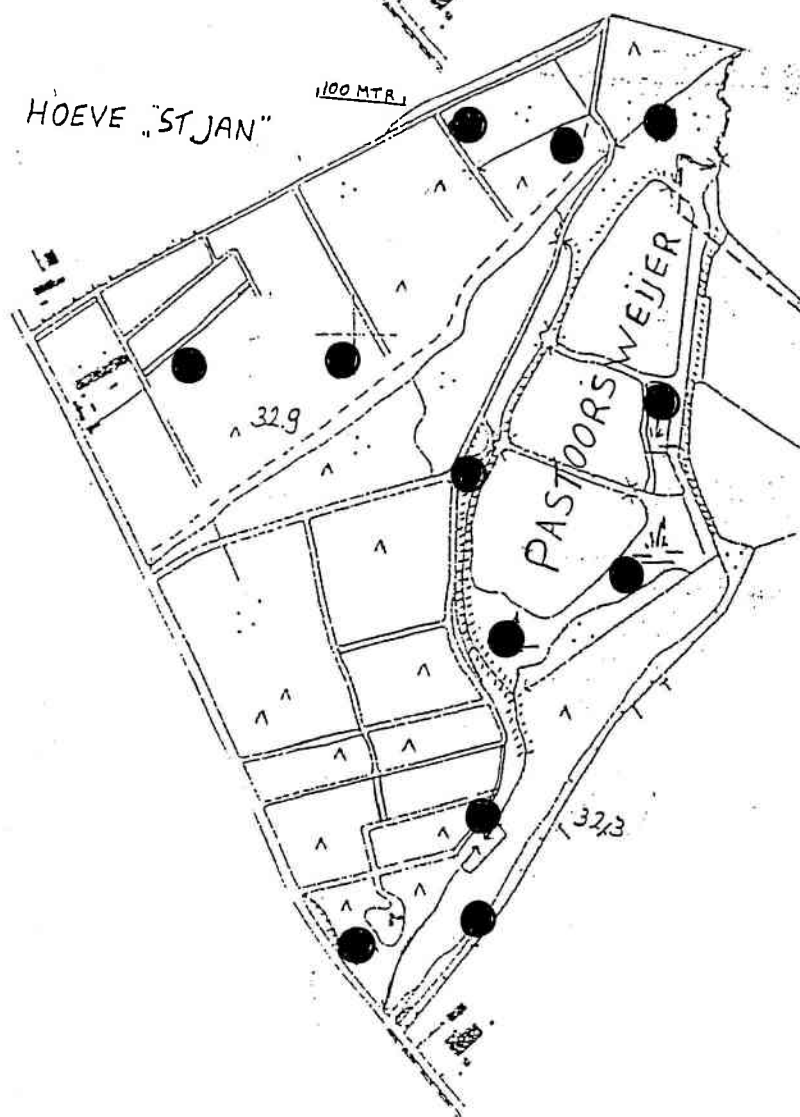
Kaart 12

Houtsnip 1

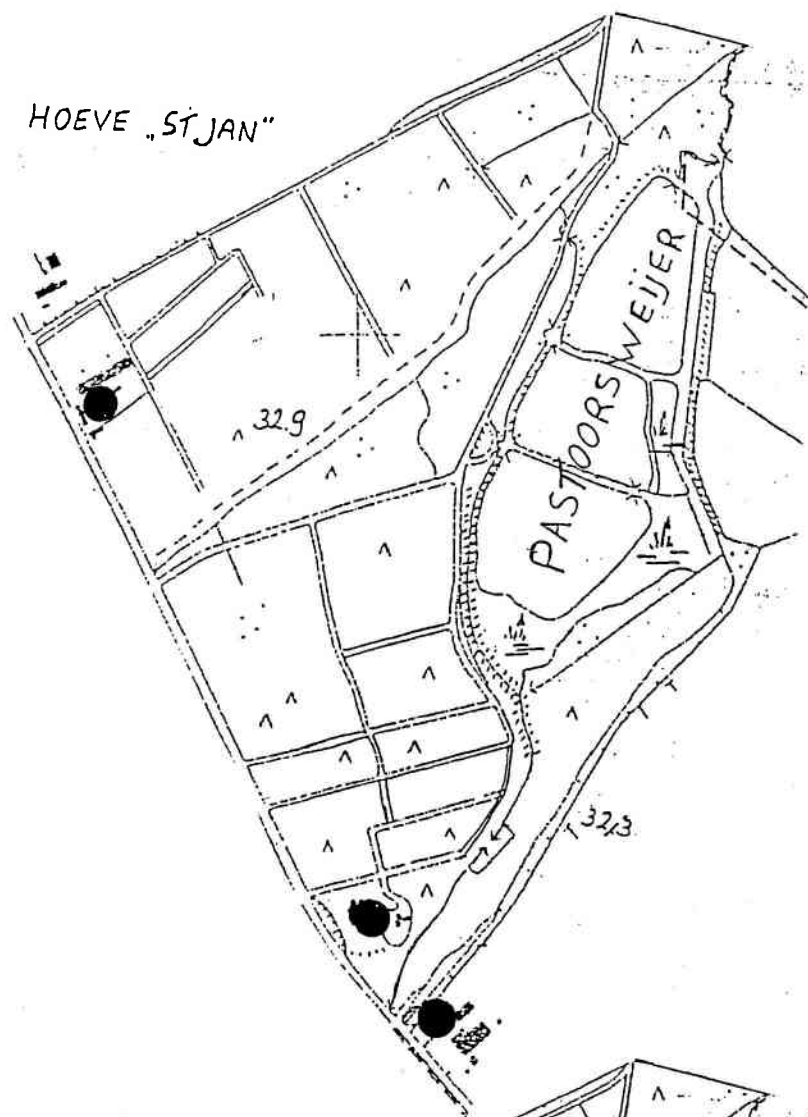
Kaart 13

Holeduif 3

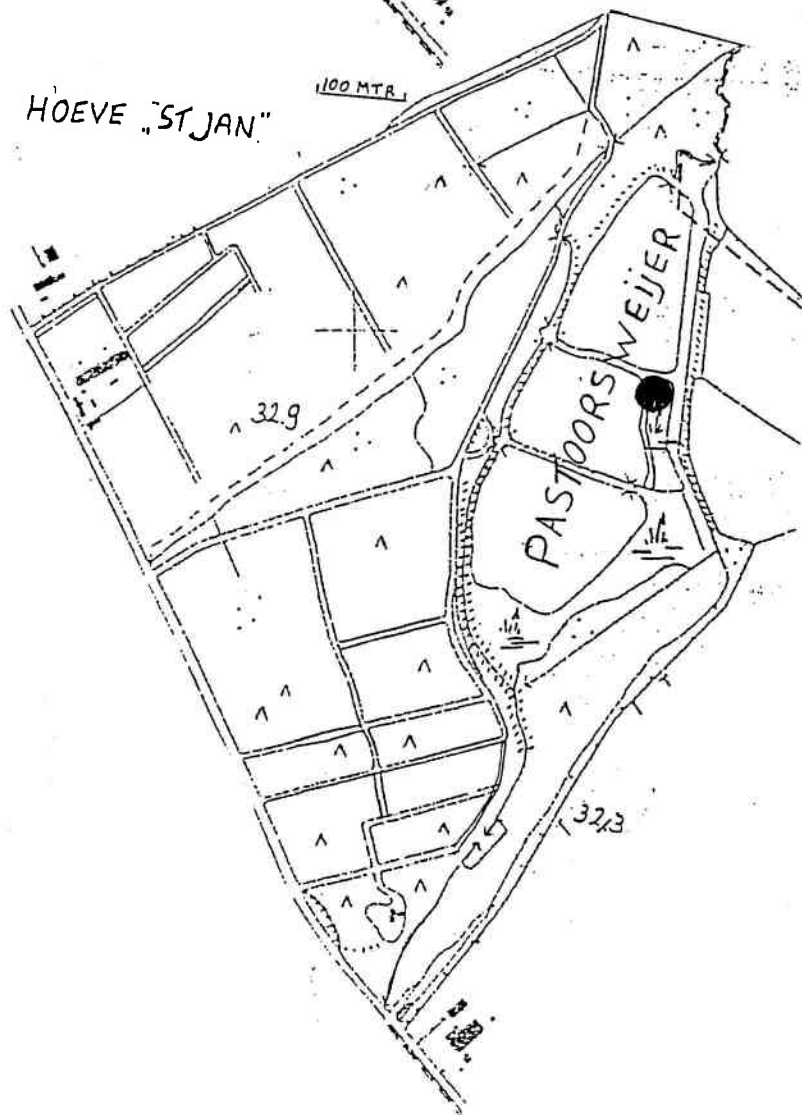
Kaart 14

Houtduif 12

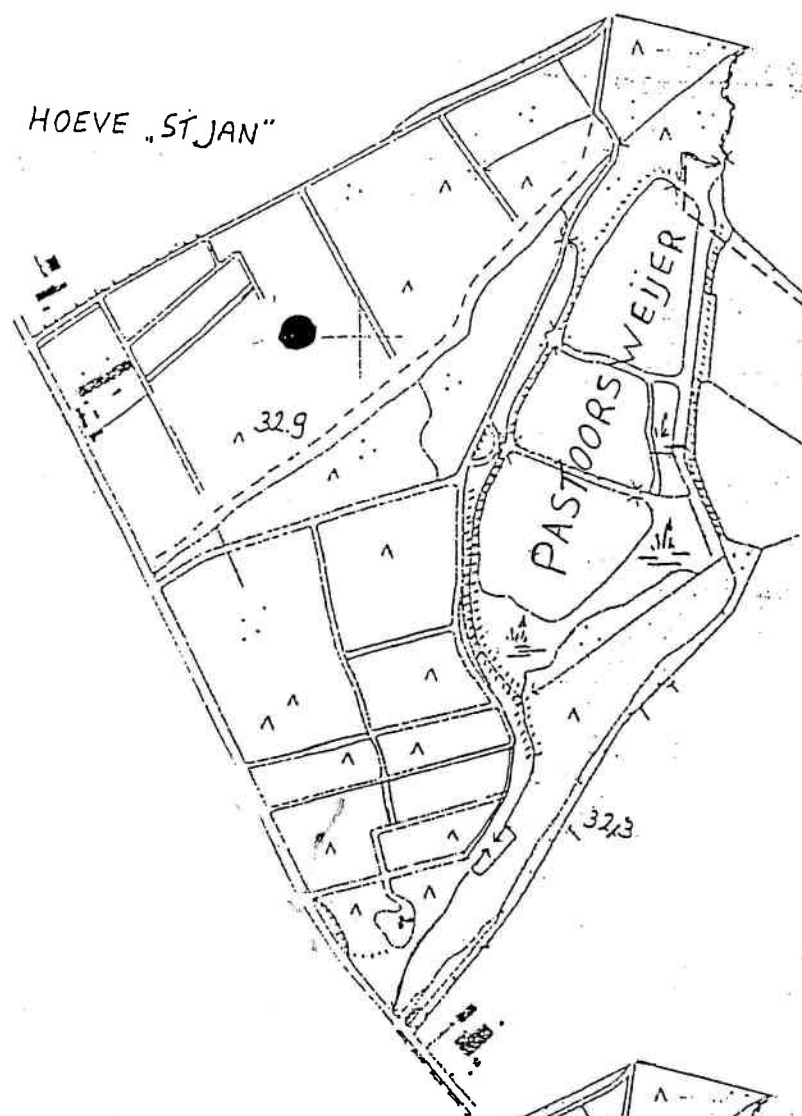
Kaart 15

Turkse Tortel 3

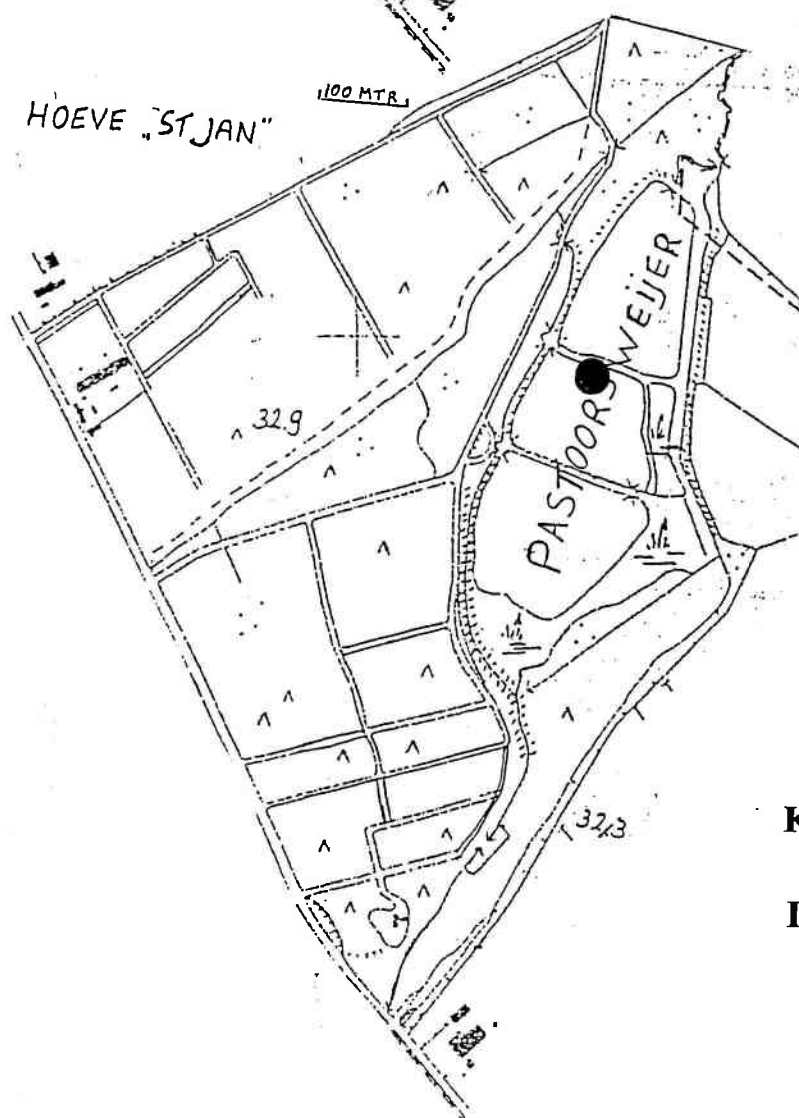
Kaart 16

Koekoek 1

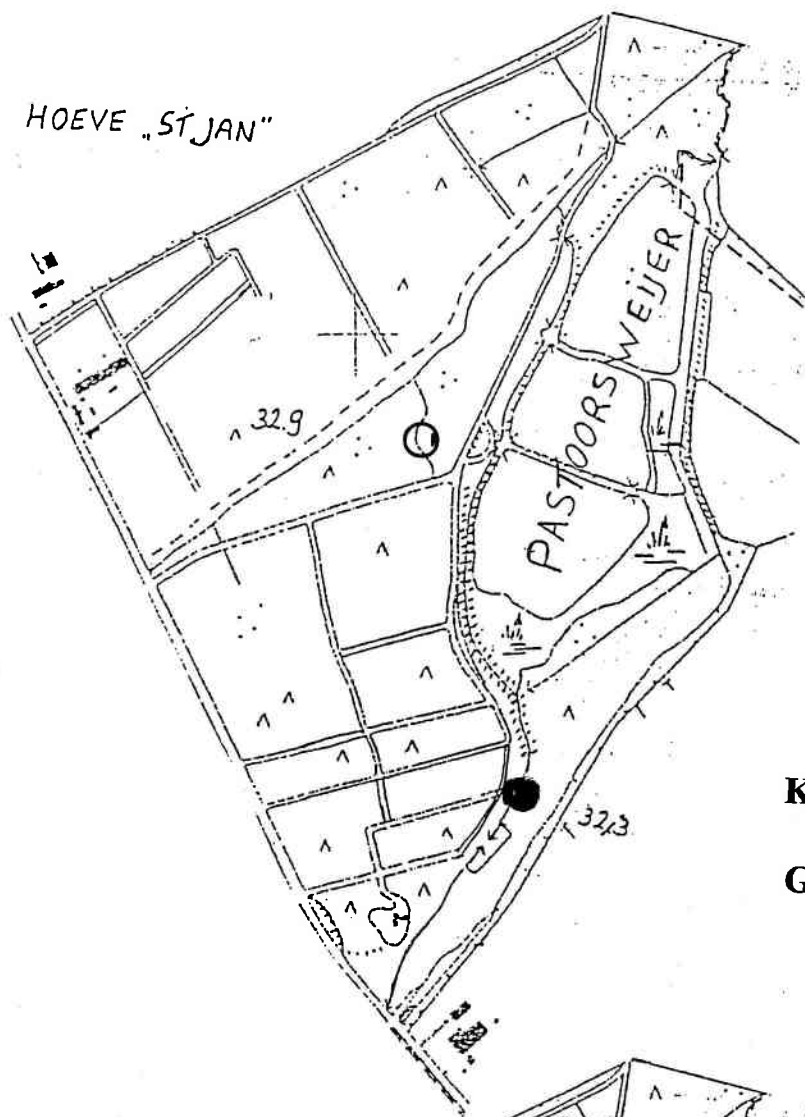
Kaart 17

Bosuil 1

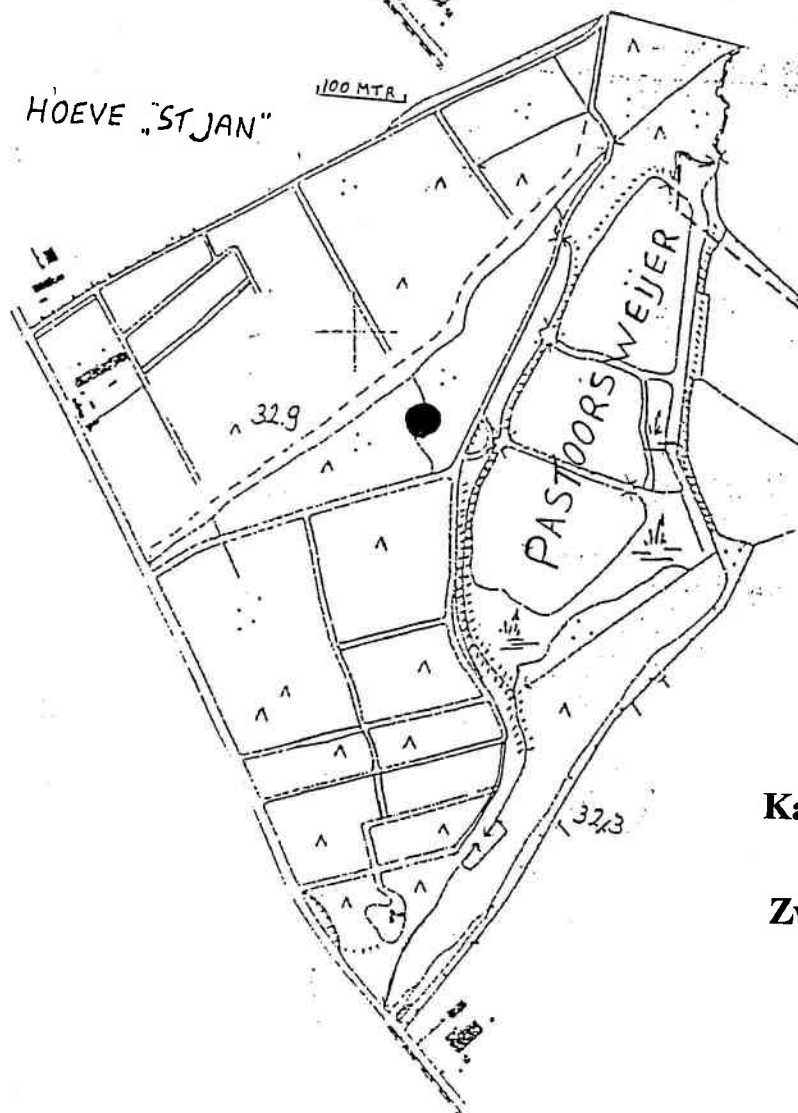
Kaart 18

IJsvogel 1

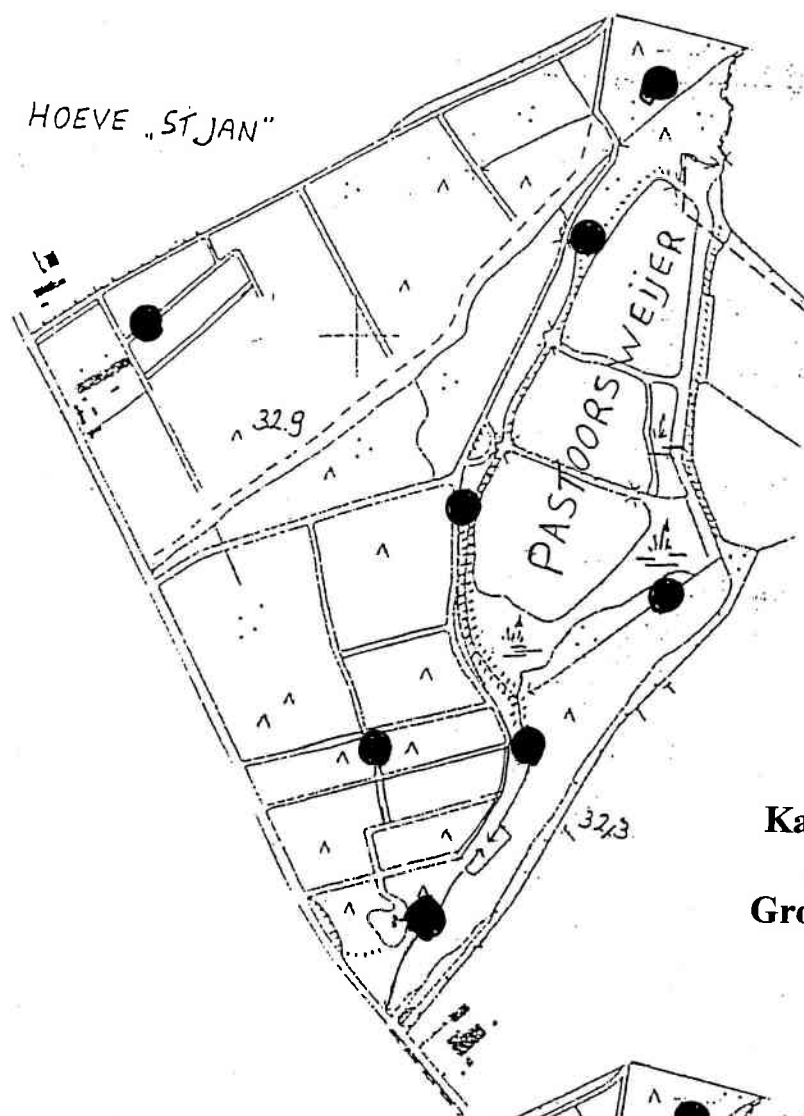
Kaart 19

Groene Specht 1

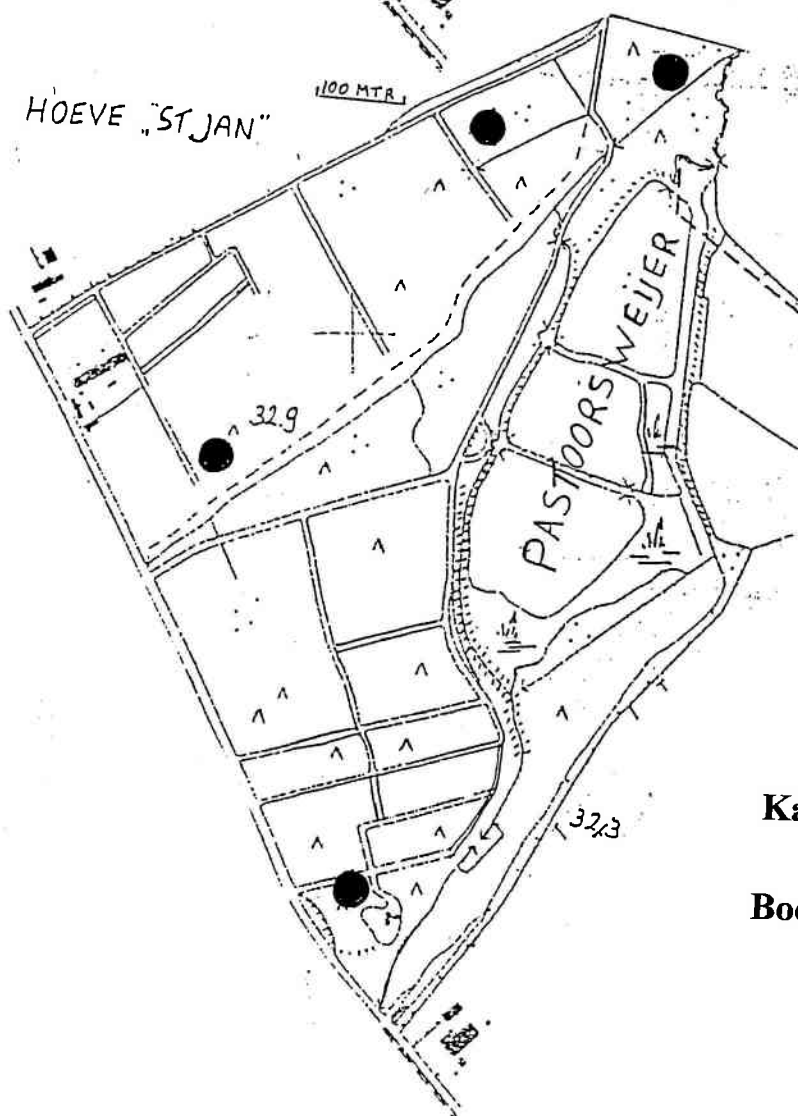
Kaart 20

Zwarte Specht 1

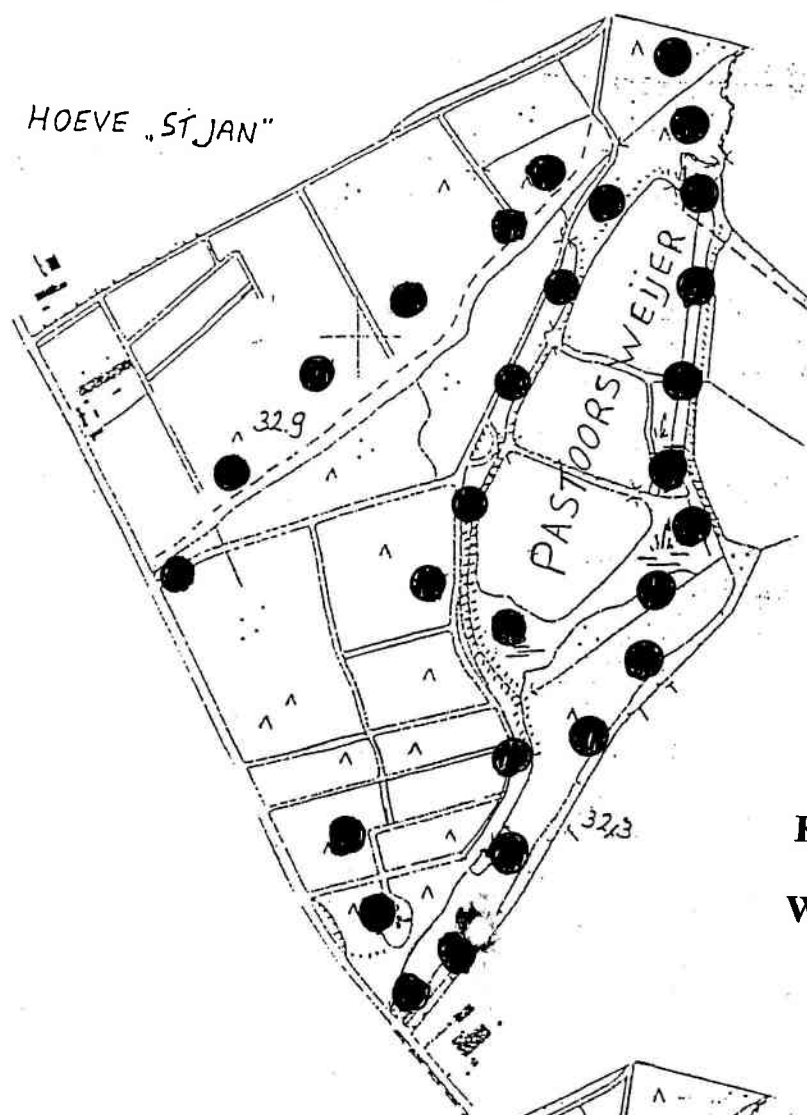
Kaart 21

Grote Bonte Specht 8

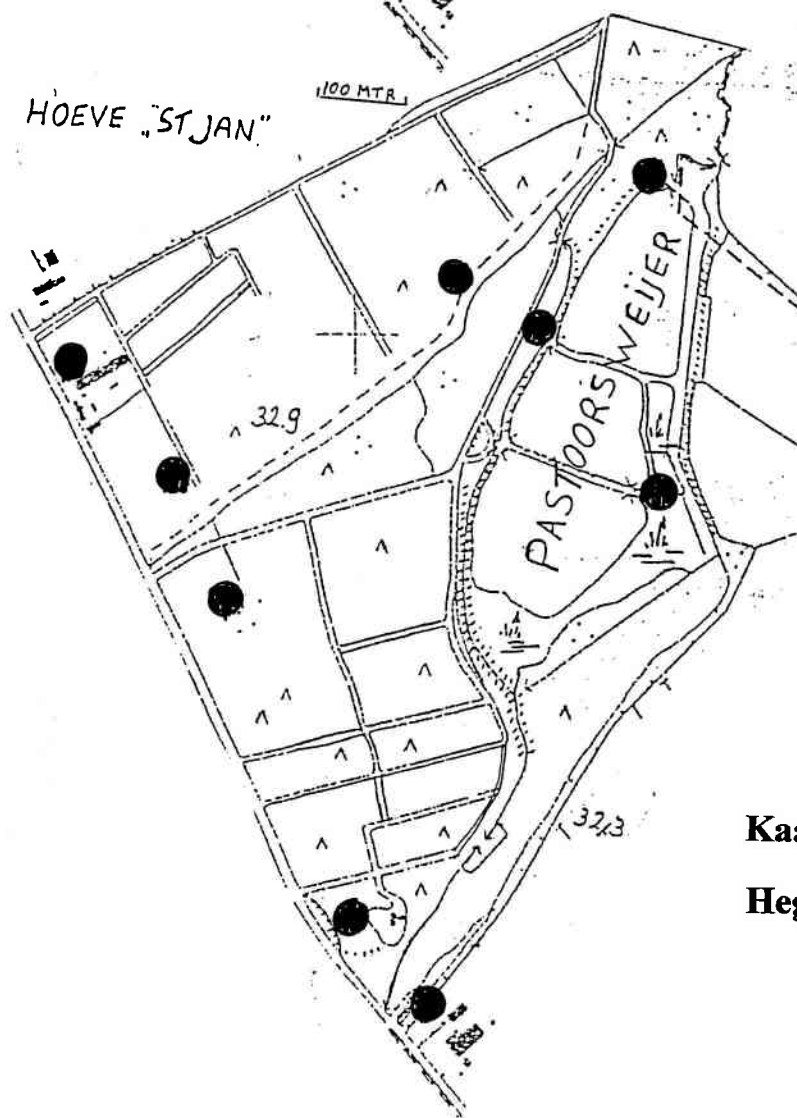
Kaart 22

Boompieper 4

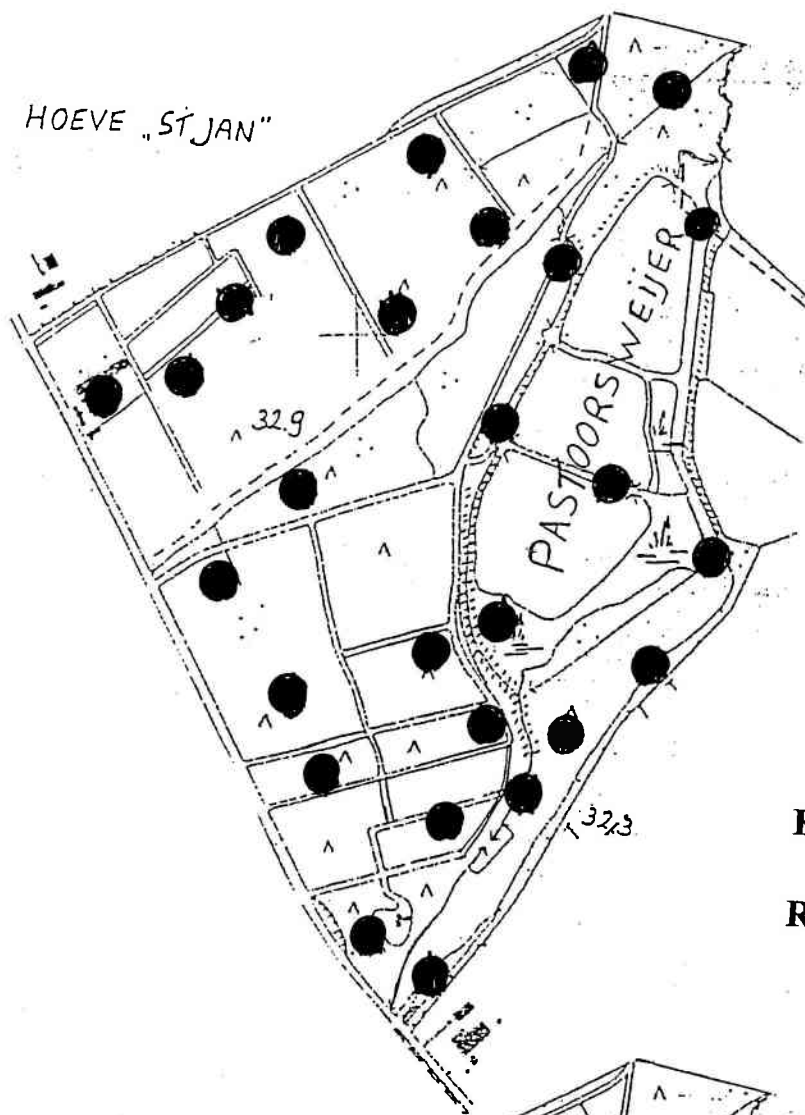
Kaart 23

Winterkoning 28

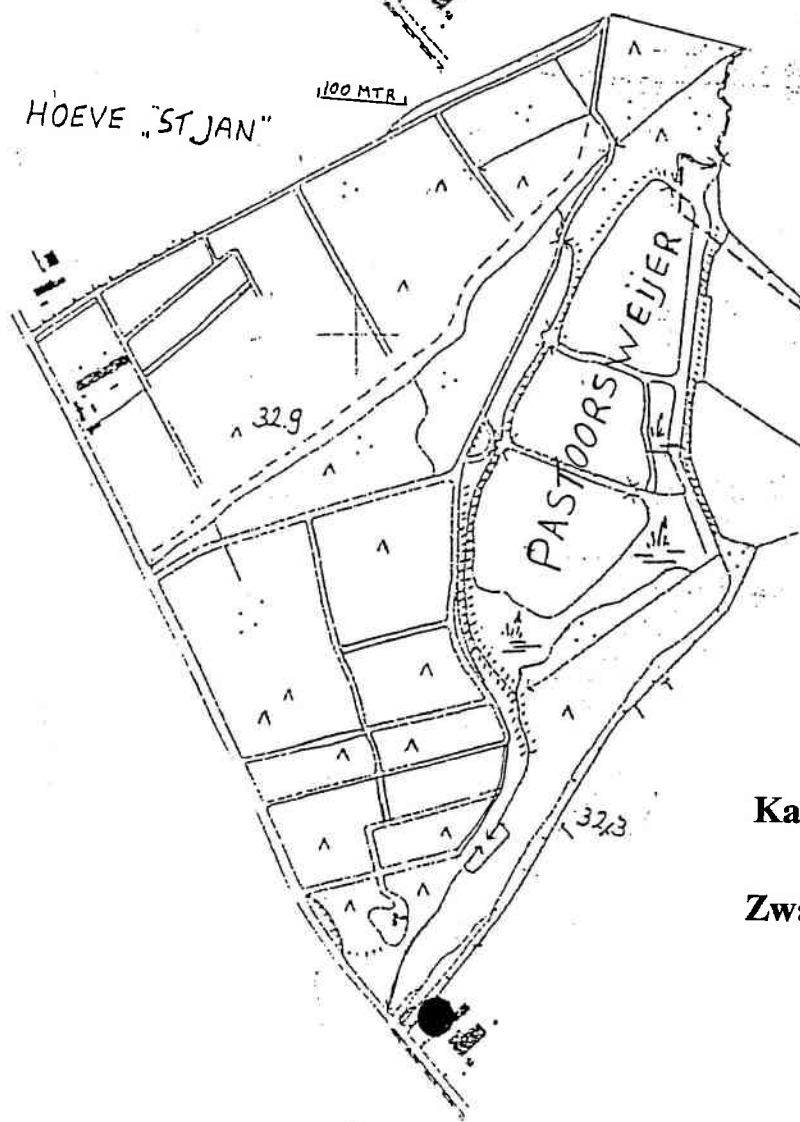
Kaart 24

Heggemus 9

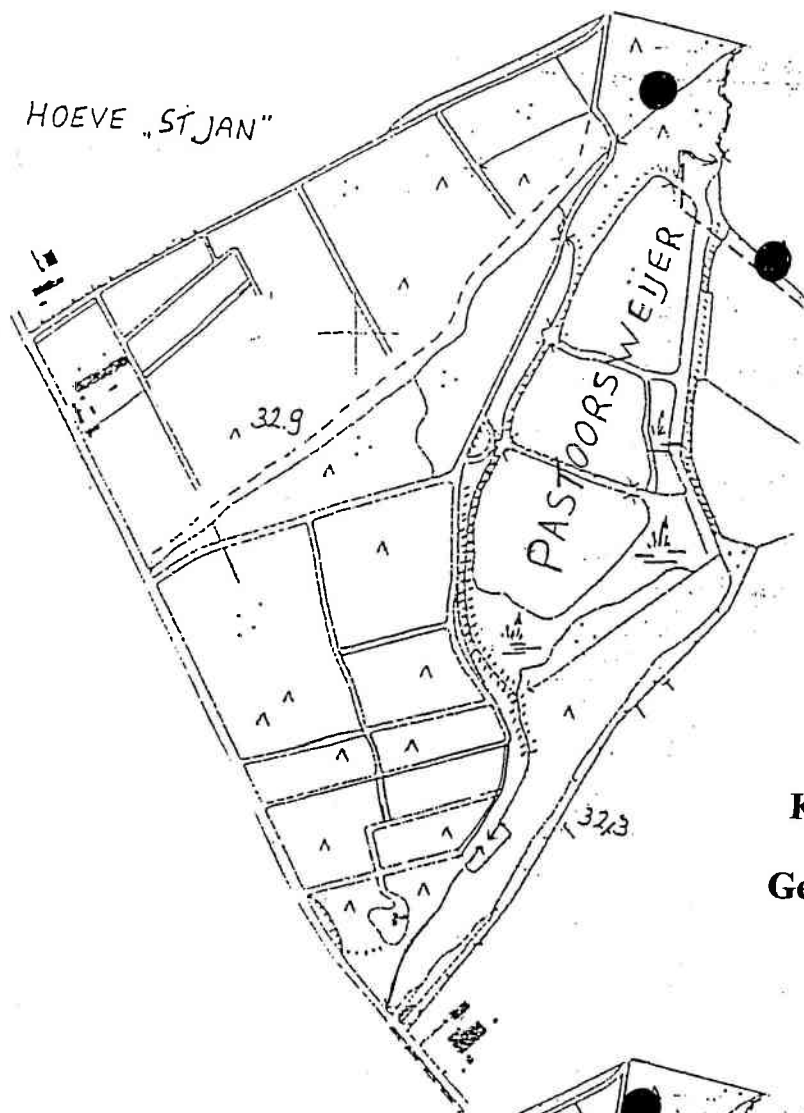
Kaart 25

Roodborst 27

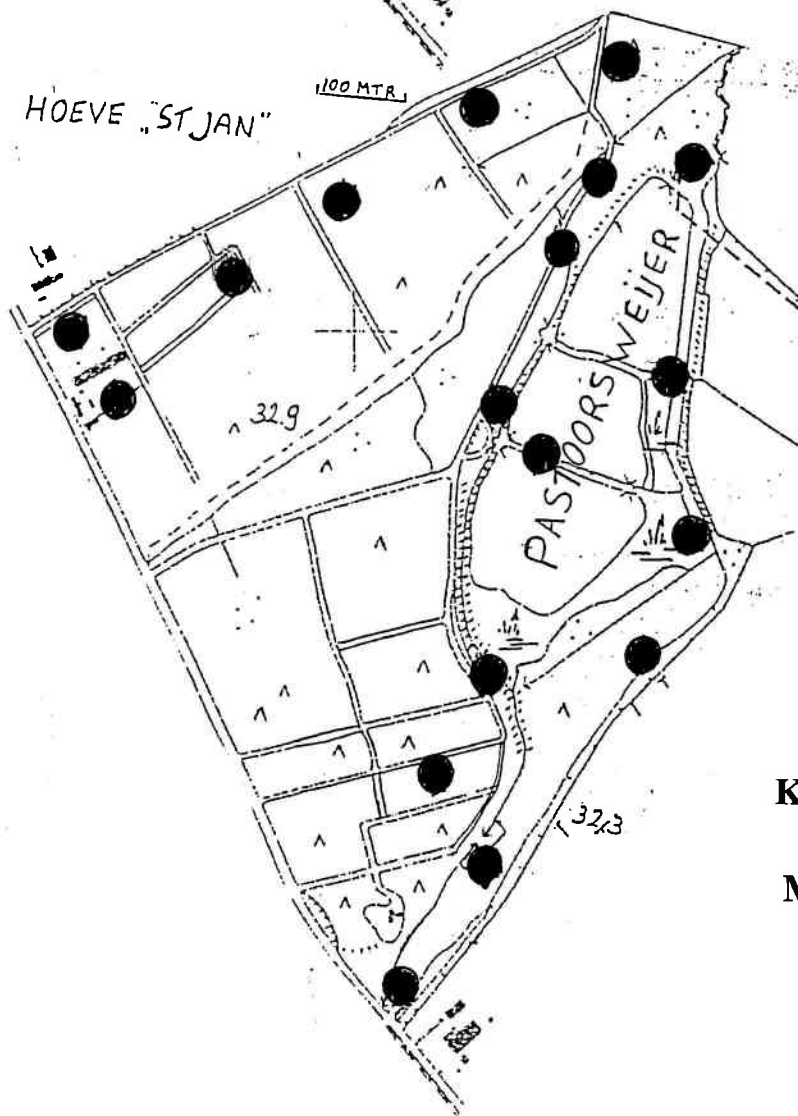
Kaart 26

Zwarte Roodstaart 1

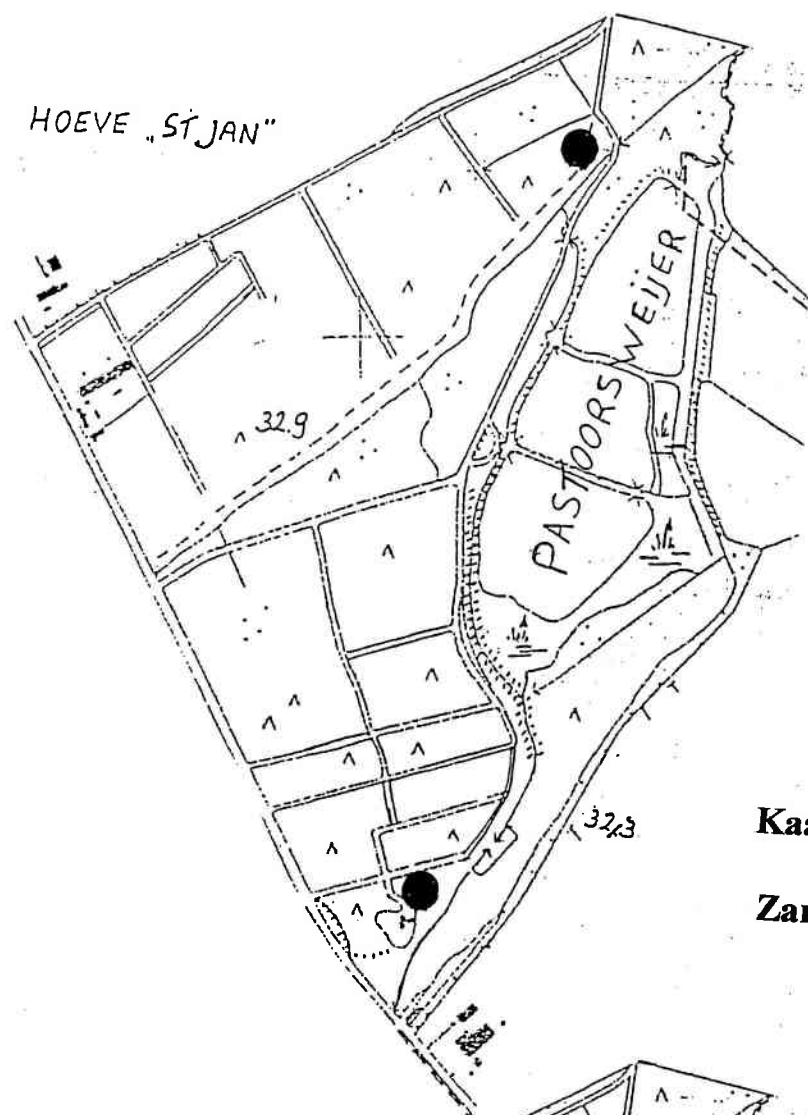
Kaart 27

Gekraagde Roodstaart 2

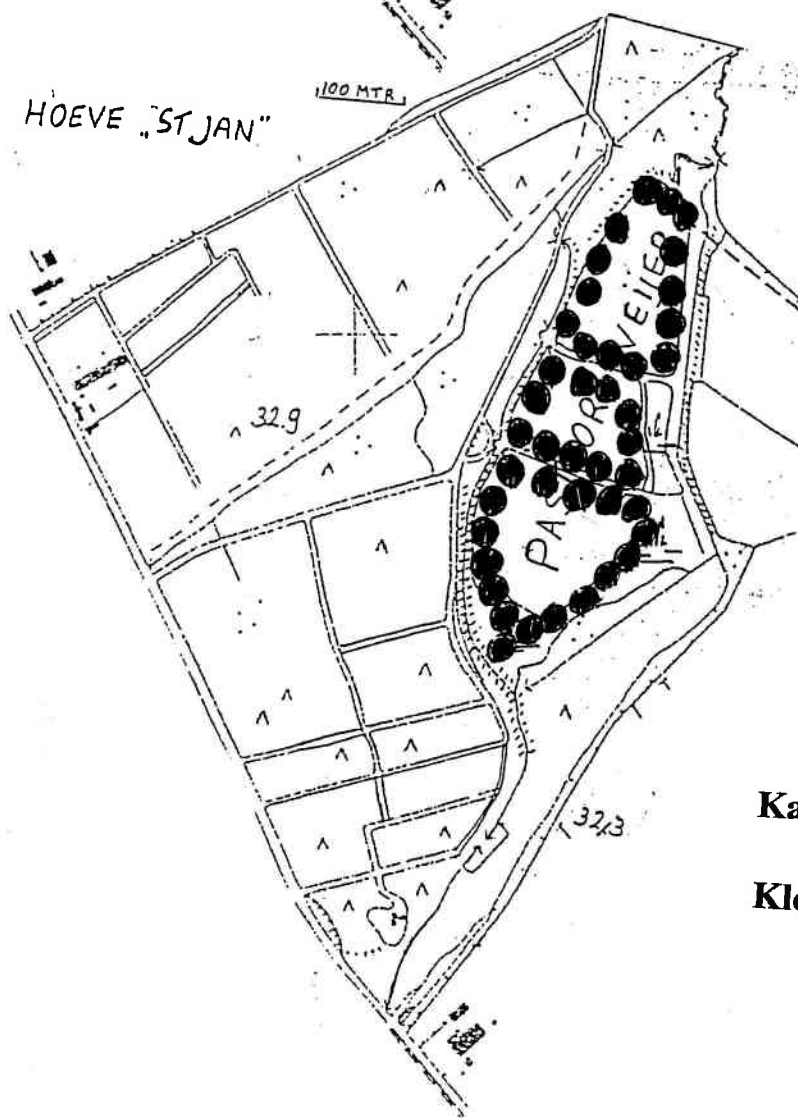
Kaart 28

Merel 18

Kaart 29

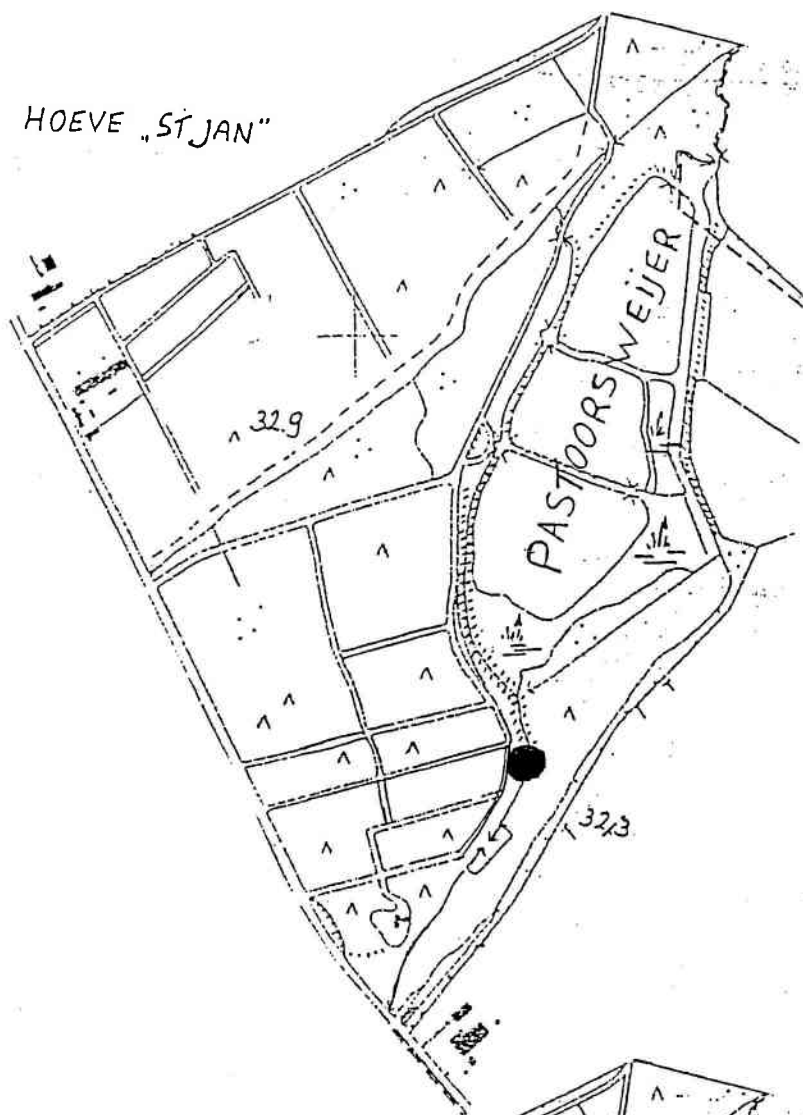
Zanglijster 2

Kaart 30

Kleine Karekiet 42

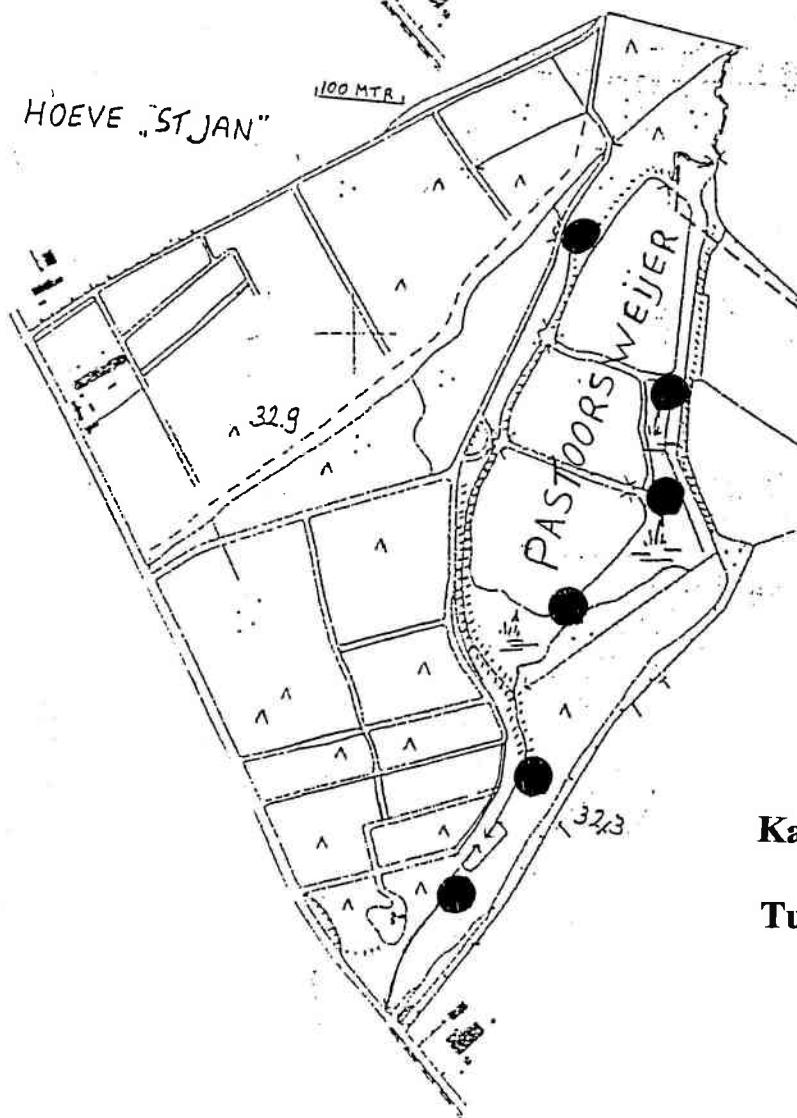
HOEVE „ST JAN“

Kaart 31

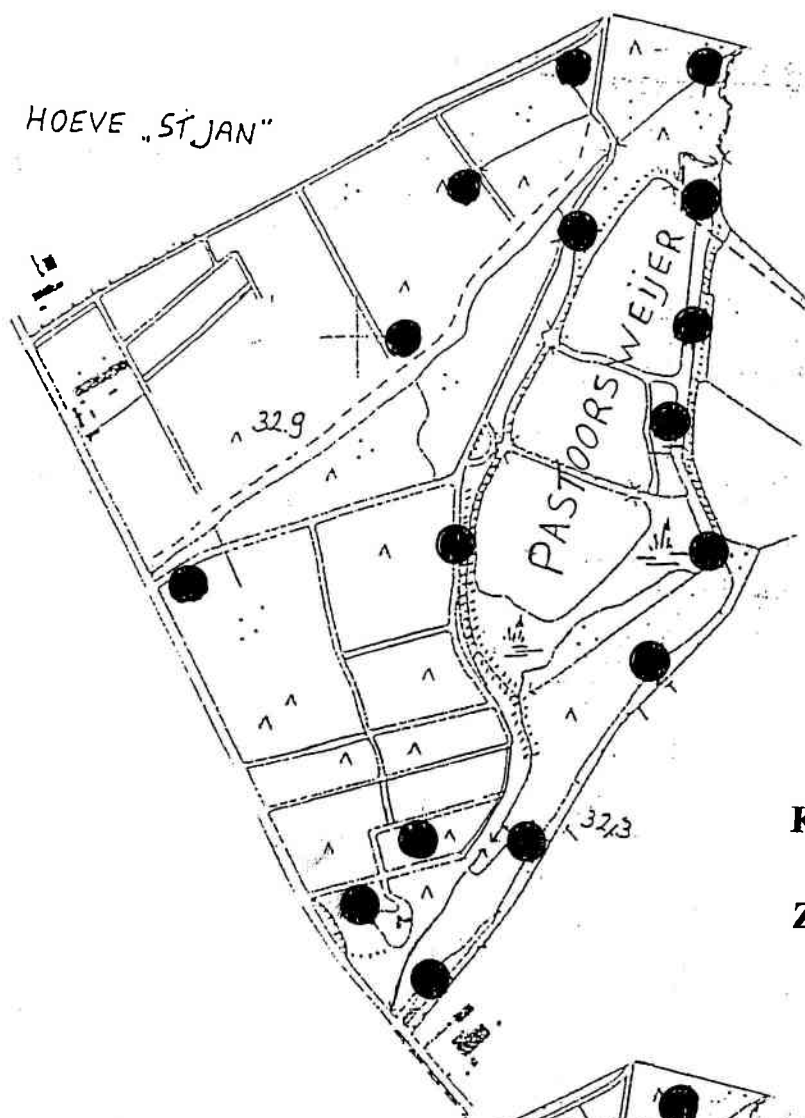
Spotvogel 1

HOEVE „ST JAN“

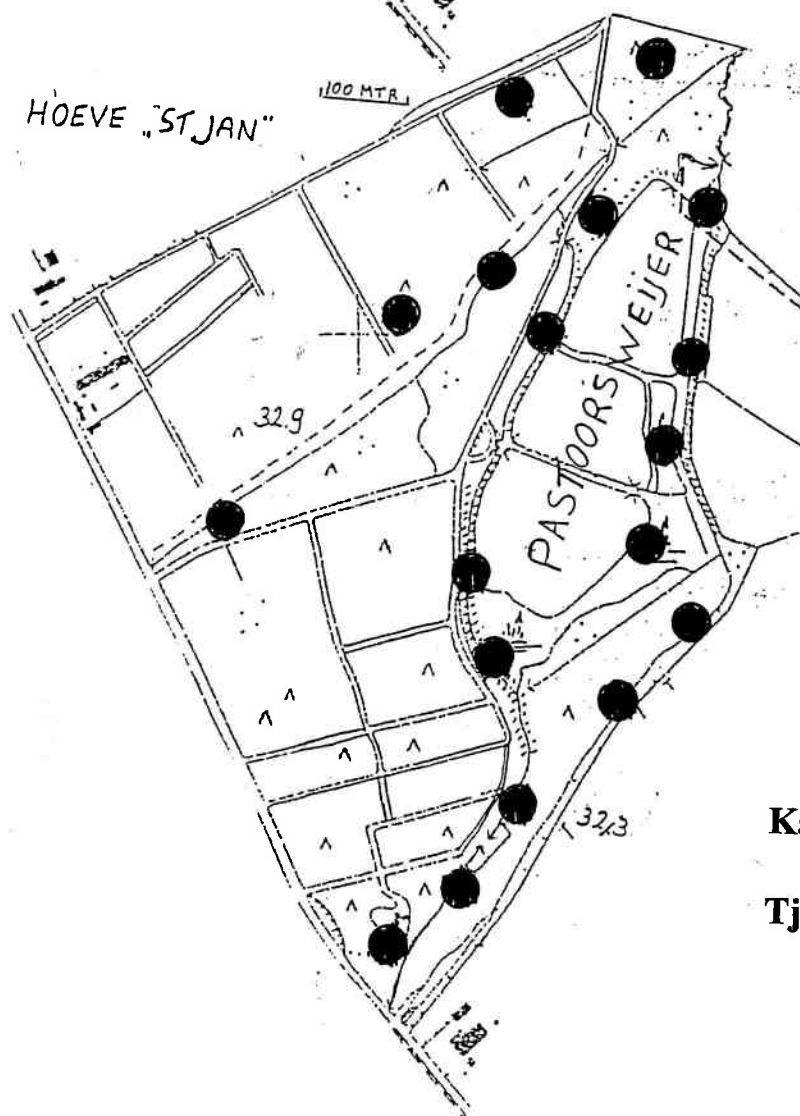
Kaart 32

Tuinfluit 6

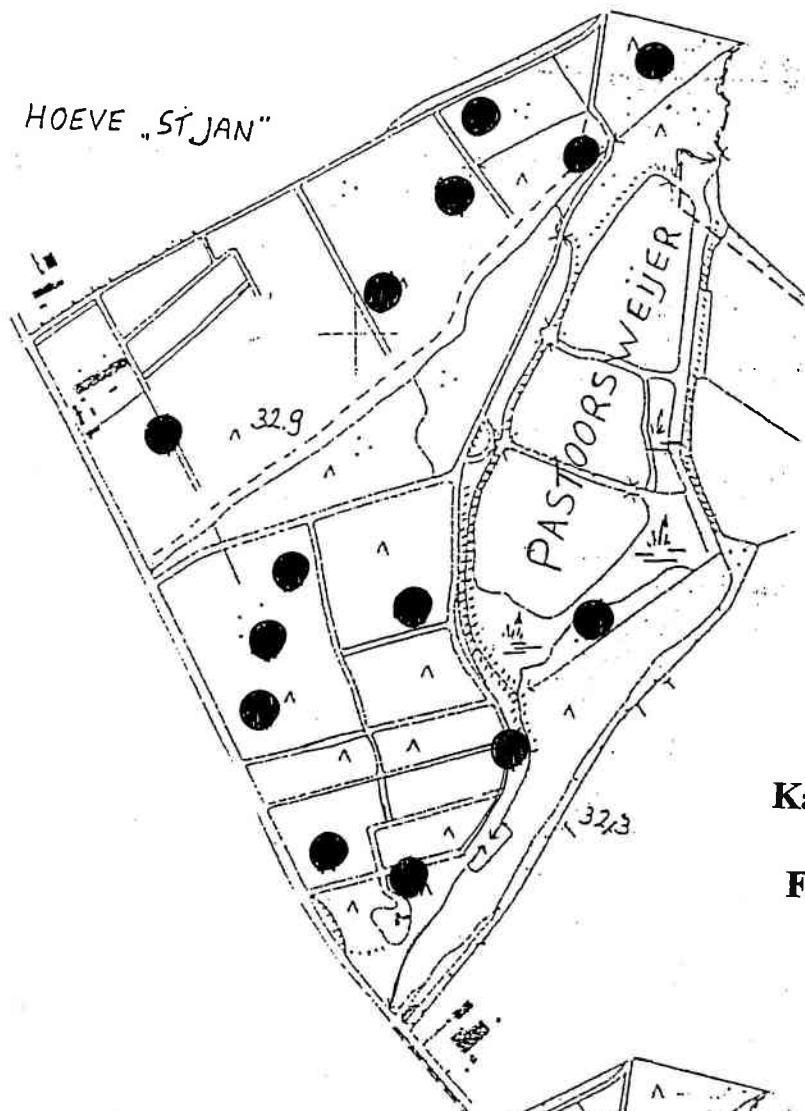
Kaart 33

Zwartkop 16

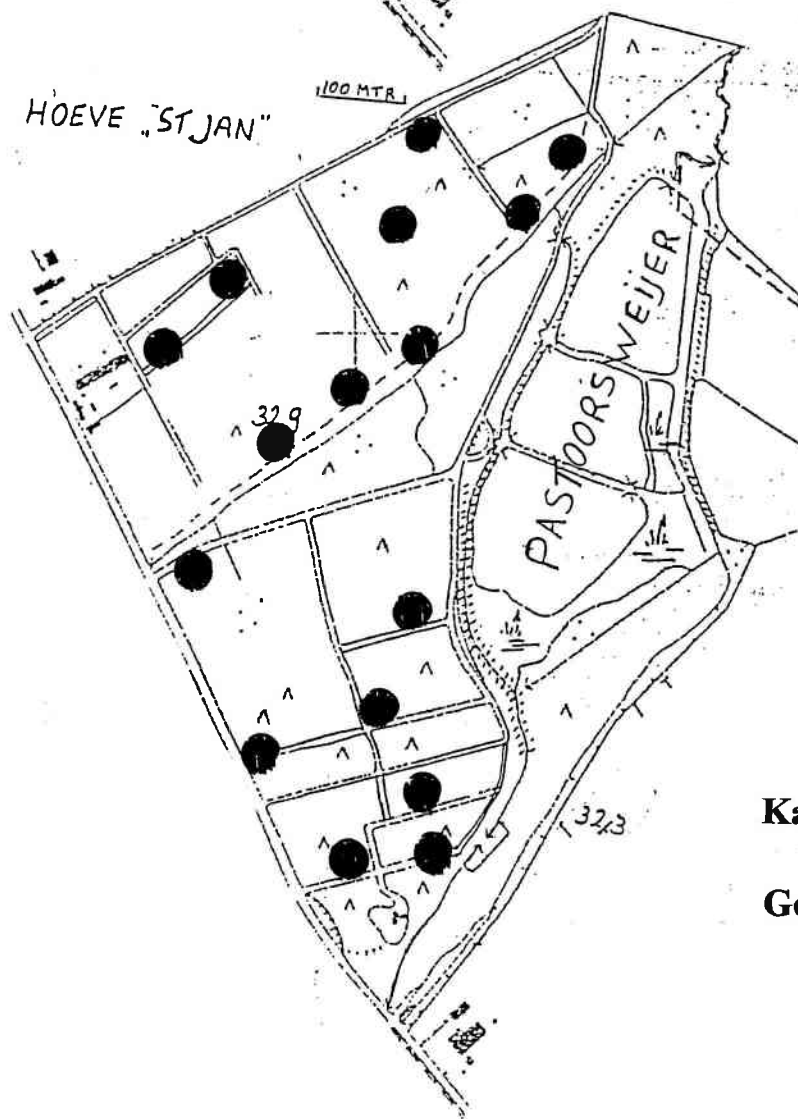
Kaart 34

Tjiftjaf 18

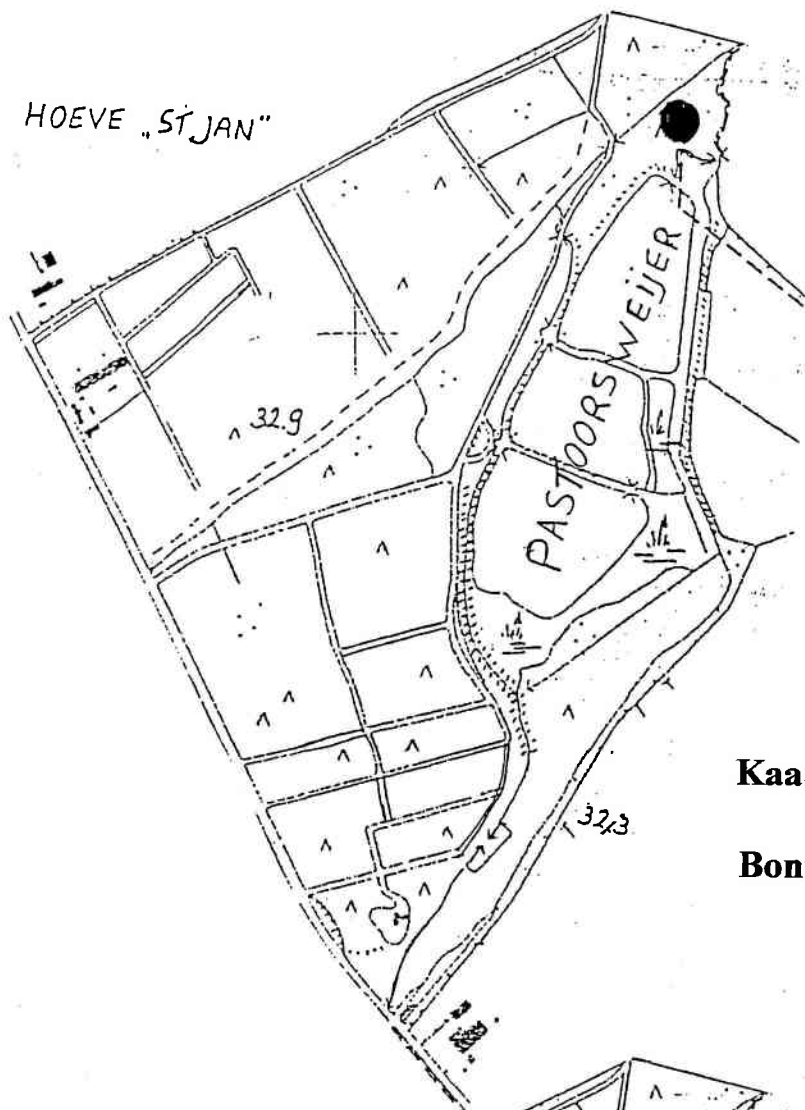
Kaart 35

Fitis 14

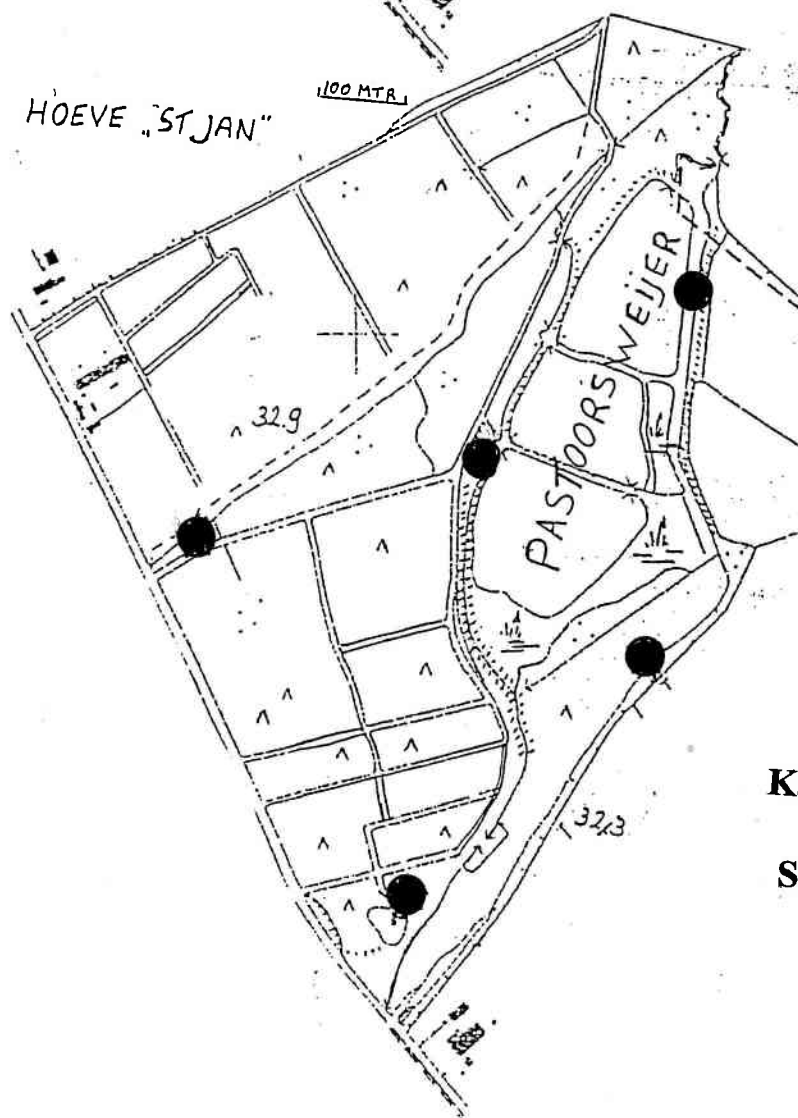
Kaart 36

Goudhaan 16

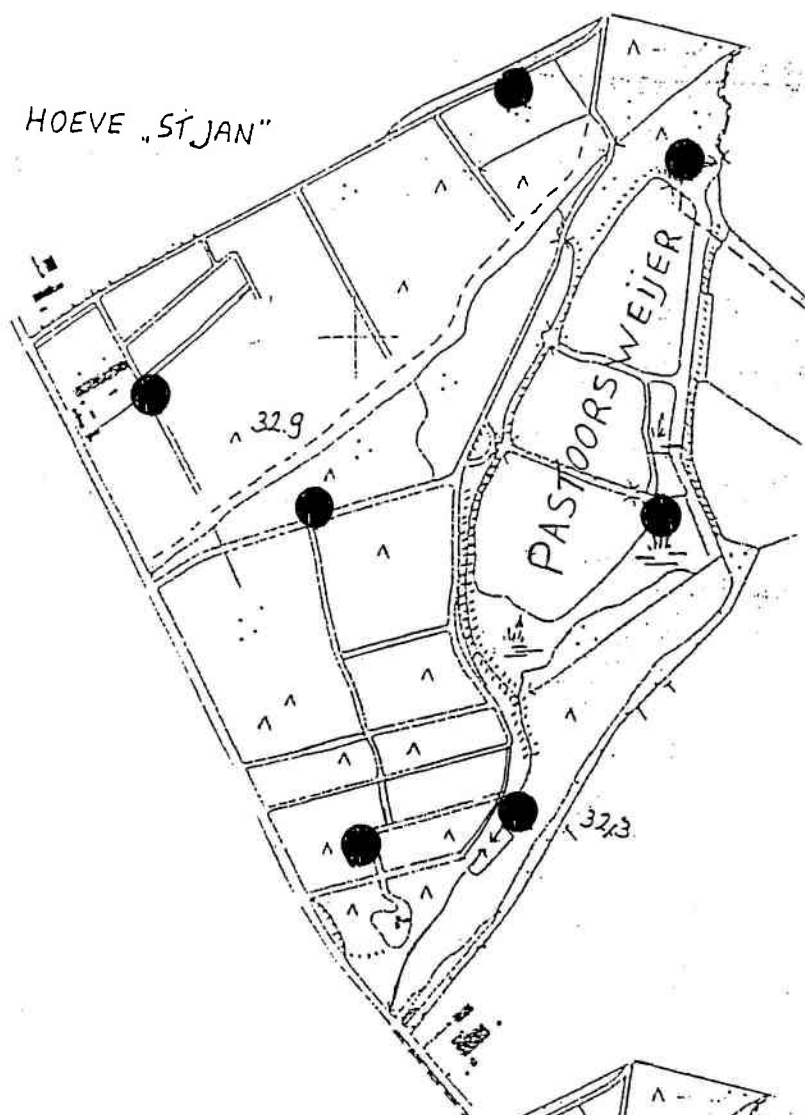
Kaart 37

Bonte Vliegenvanger 1

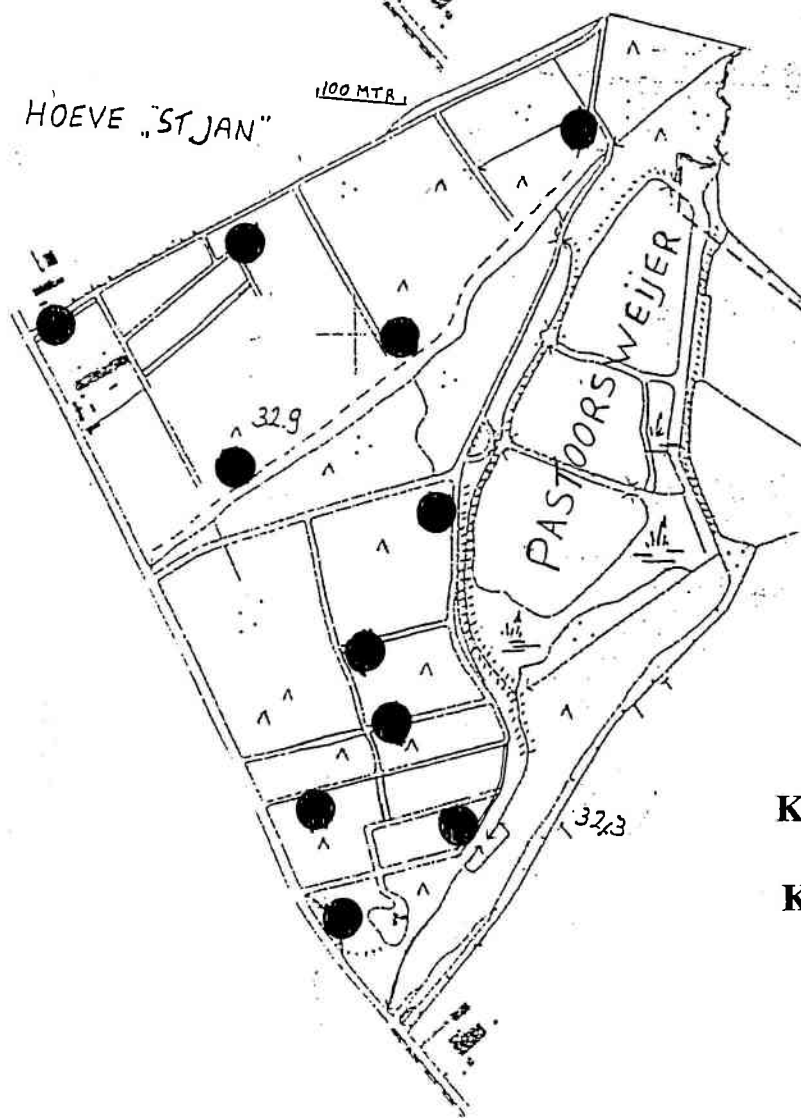

Kaart 38

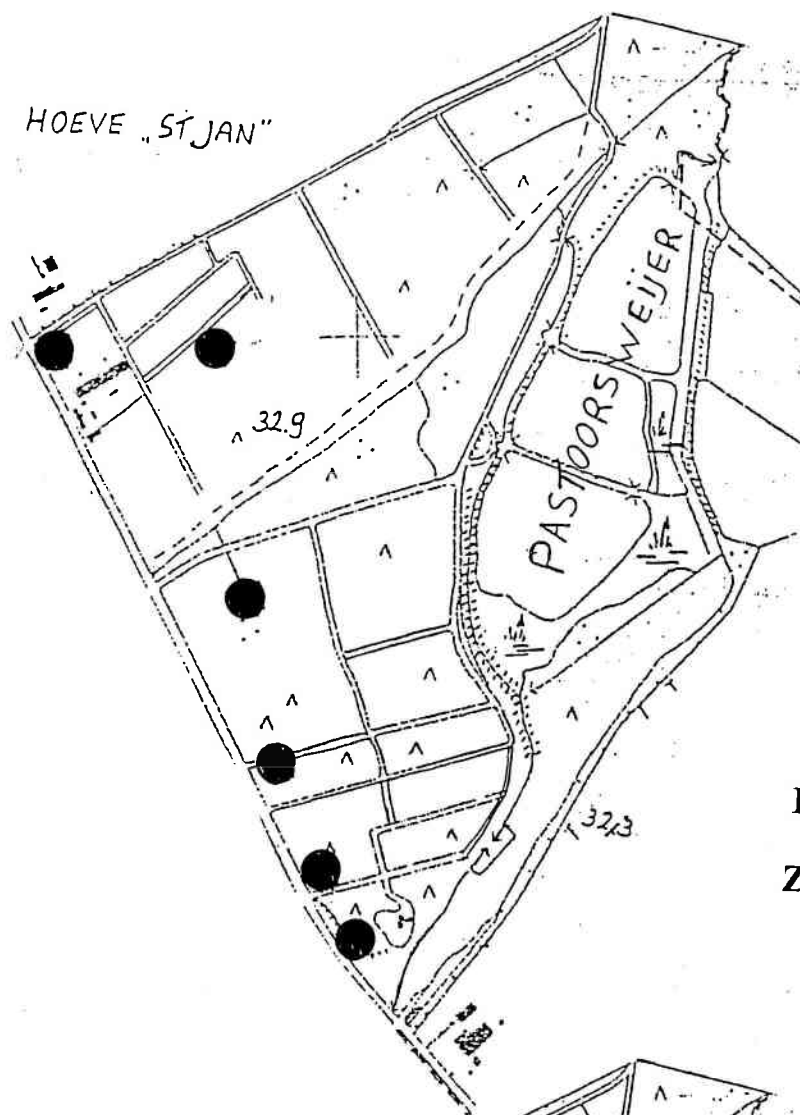
Staartmees 5

Kaart 39
Matkopmees 7

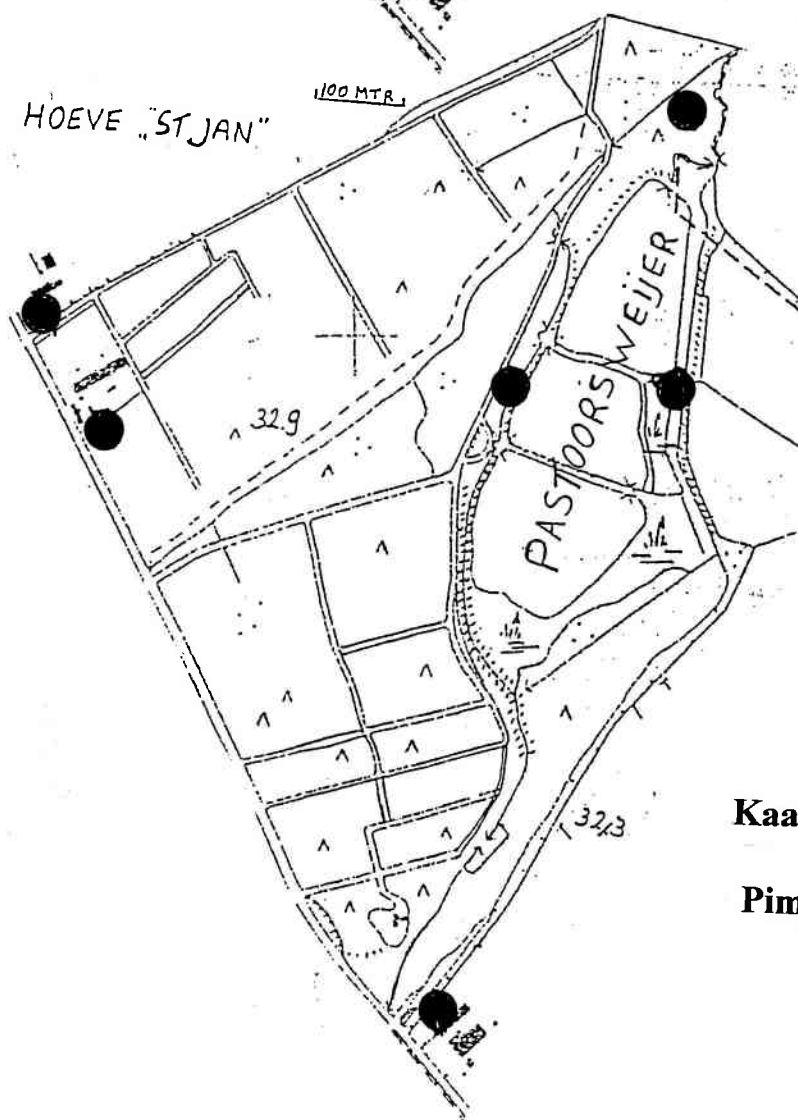

Kaart 40
Kuifmees 11

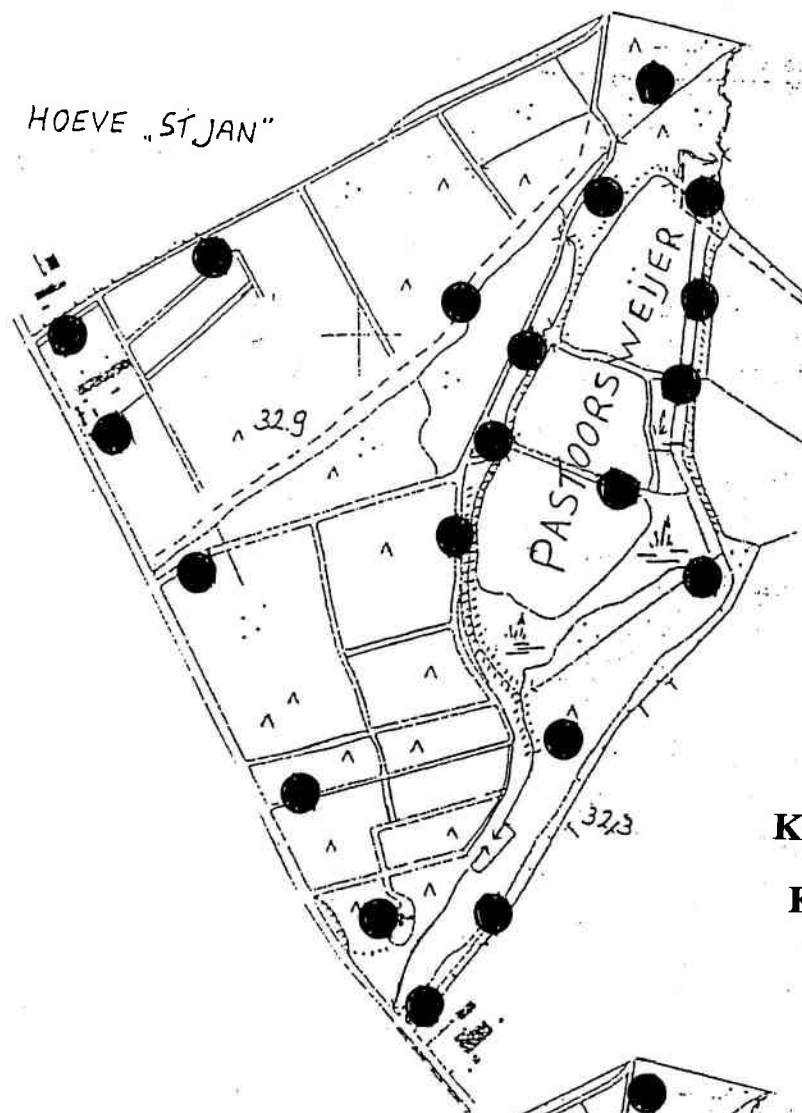
Kaart 41

Zwarte Mees 6

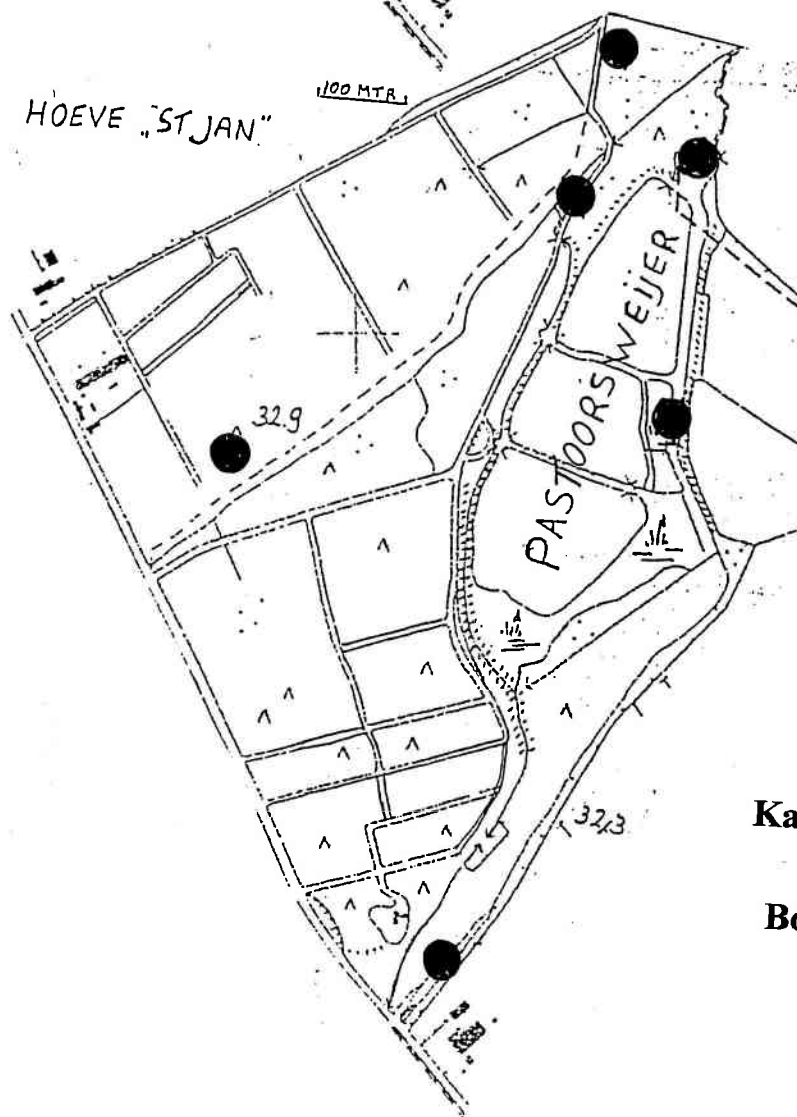
Kaart 42

Pimpelmees 6

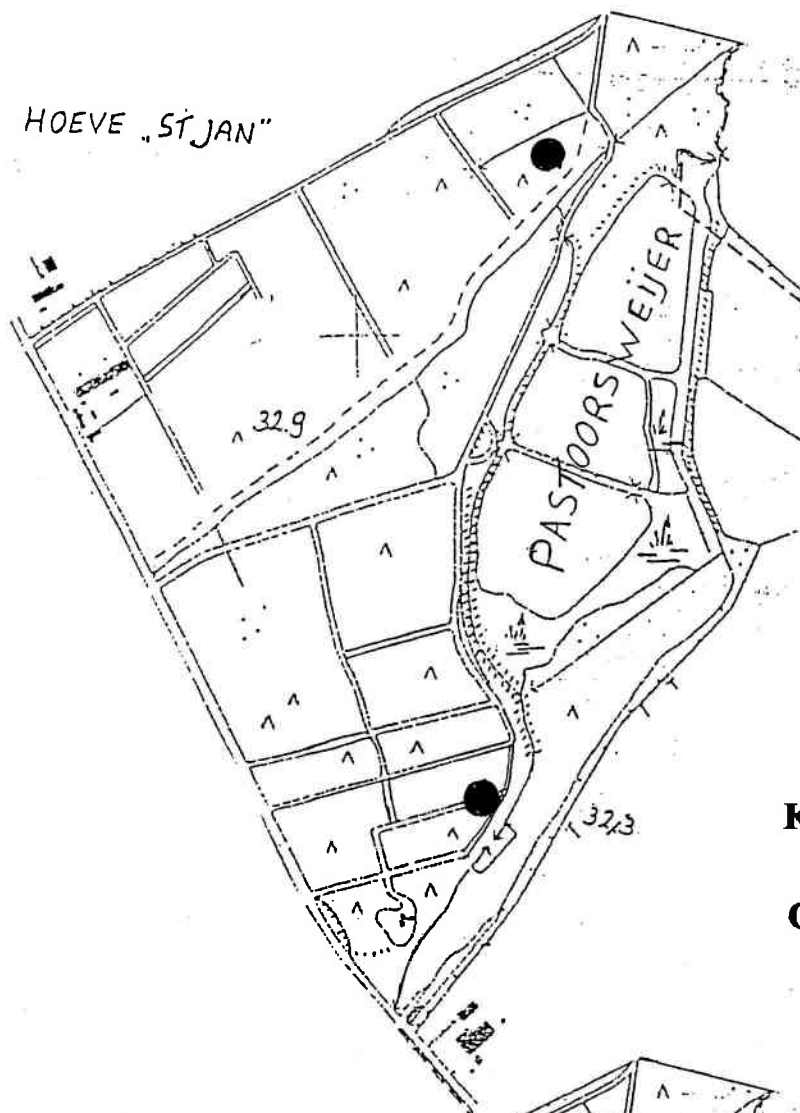
Kaart 43

Koolmees 20

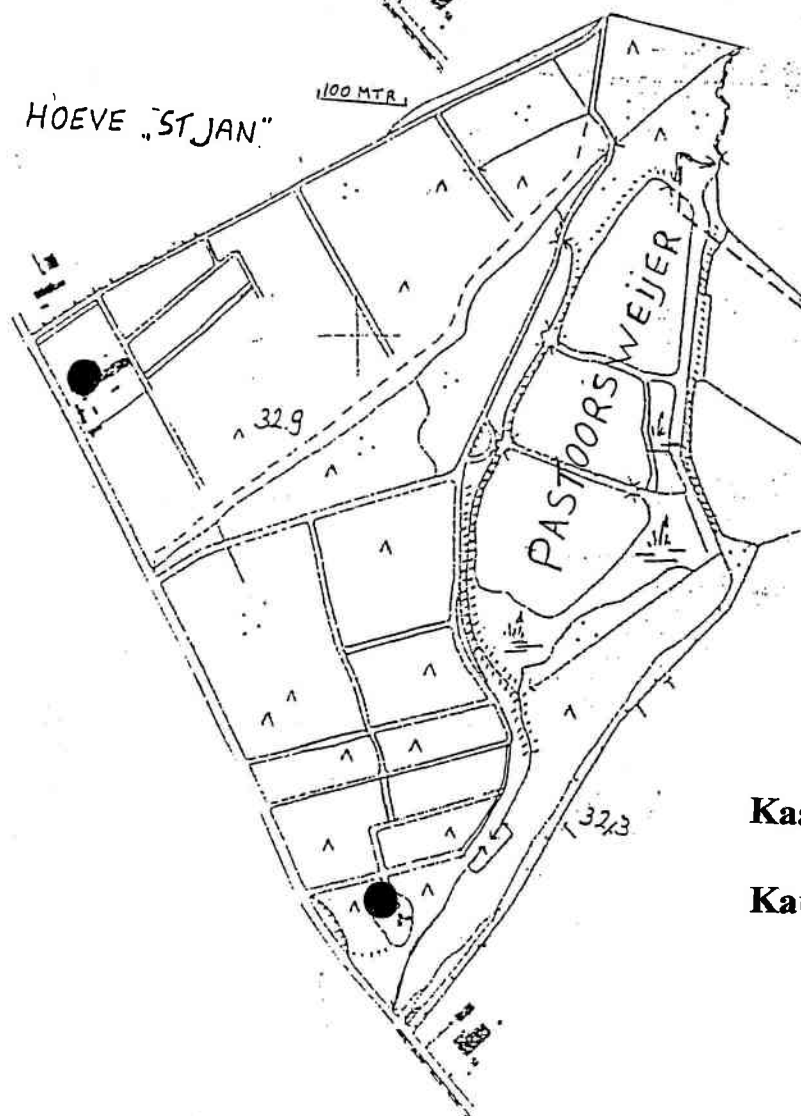
Kaart 44

Boomkruiper 6

Kaart 45

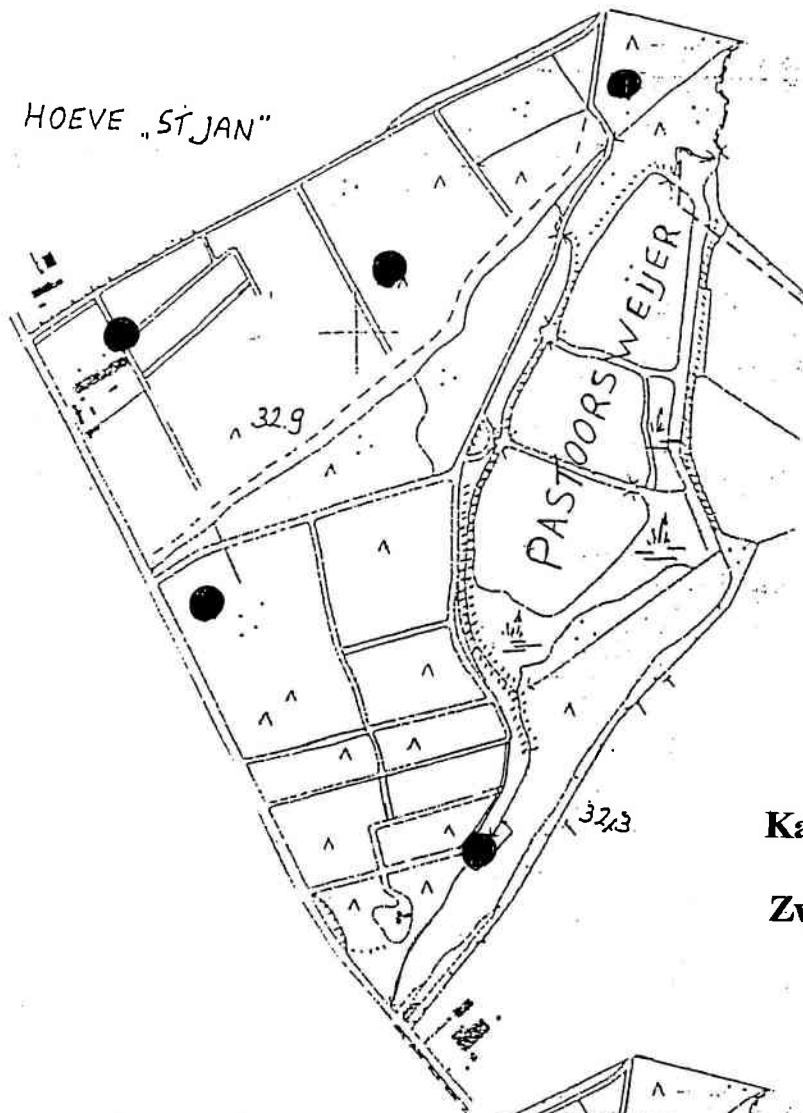
Gaai 2

Kaart 46

Kauw 2

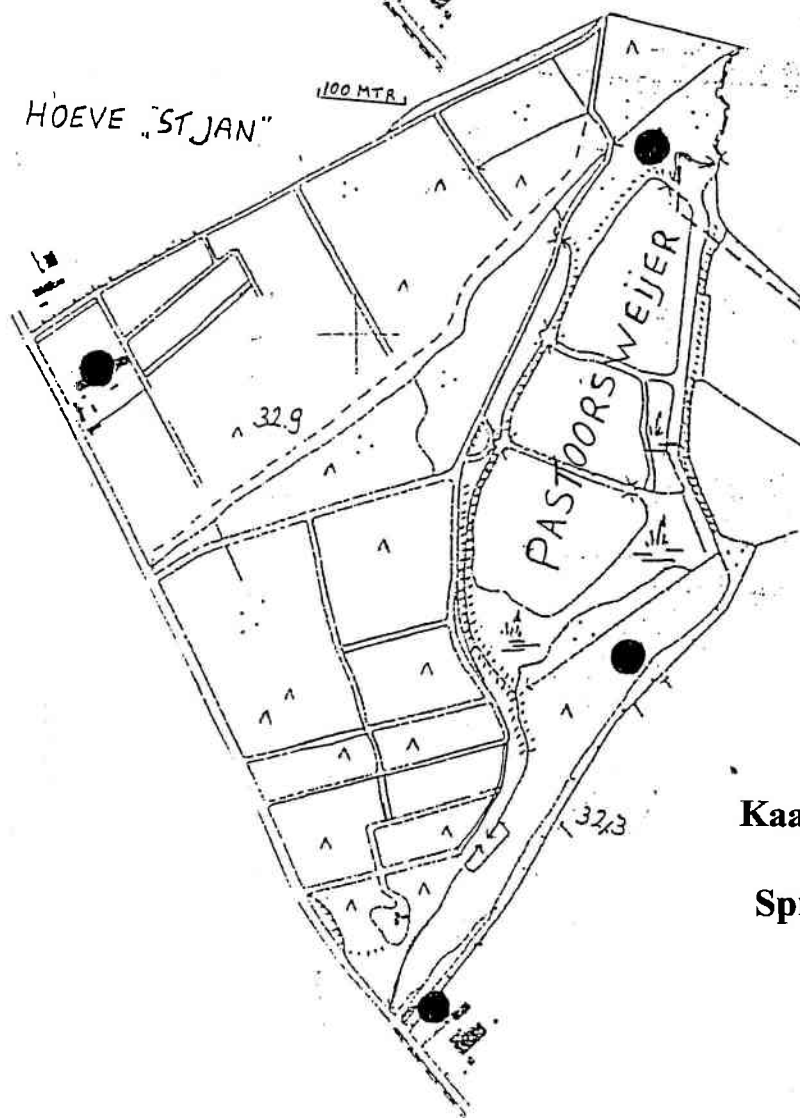
HOEVE „ST JAN“

Kaart 47

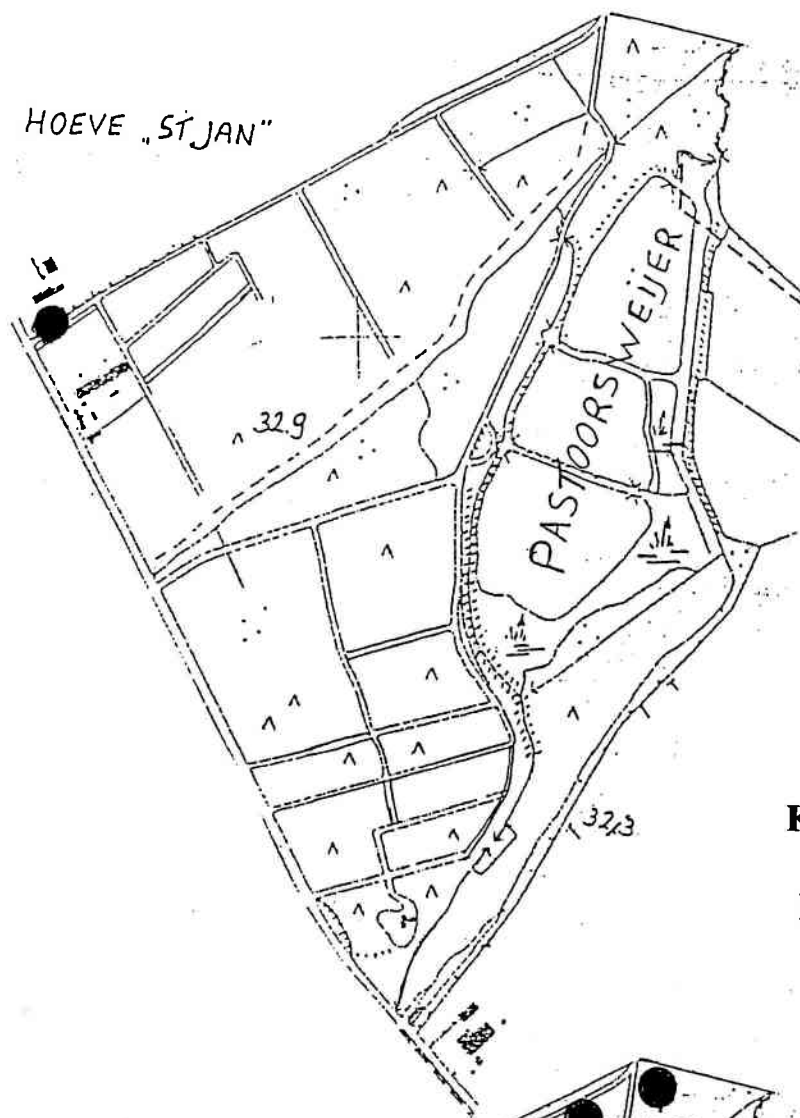
Zwarte Kraai 5

HOEVE „ST JAN“

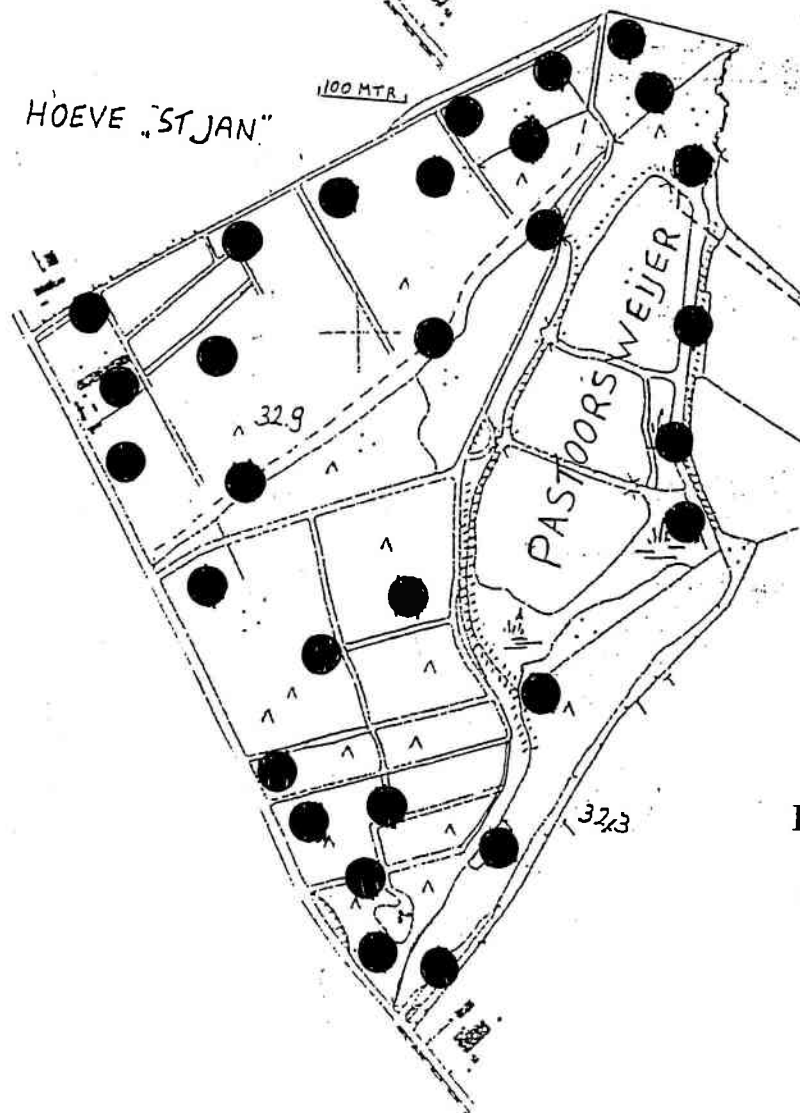
Kaart 48

Spreeuw 4

Kaart 49

Huismus 1

Kaart 50

Vink 30